КПСС XXIV СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

18-ЙИЛ ЧИҚИШИ.
№ 9 (4515).
14 ЯНВАРЬ
ПАЙШАНБА
1971 ЙИЛ
Баҳоси 2 тийин.

✻ ЎТГАН БЕШЙИЛЛИКНИНГ ҚУВОНЧЛИ ЯКУНЛАРИ

✻ ОҚҚЎРҒОН РАЙОН МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ ТАШАББУСИ КЕНГ ҚАНОТ ЁЙСИН

✻ ТОШКЕНТ КАБЕЛЧИЛАРИ СЪЕЗД ВАХТАСИДА

✻ ДЕҲҚОНЛАР КЎКЛАМГА ҲОЗИРЛИК КЎРМОҚДАЛАР

✻ СОВЕТ КИШИЛАРИНИНГ ФАРОВОНЛИГИ ОШМОҚДА

МЕҲНАТ ЗАРБДОРЛАРИ

СУРАТДА: Тошкент асбобсозлик заводининг илғор слесари коммунист Тўхтамурод Солиҳовни кўриб турибсиз. У корхонада 16 йилдан буён самарали меҳнат қилиб келаётир. Айни кунларда Тўхтамурод партиямиз XXIV съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаб, кунлик нормасини 120—130 процент ва ундан ҳам ошириб адо этиб келяпти.

✻

ЛИДИЯ ИВИЕВА «Таштекстильмаш» заводида бир неча йилдан буён оператор бўлиб ишлаб келмоқда. Суратда: ўртоқ Л. Ивиева иш устида.

Л. Глауберзон фотоси.

БИНОКОРЛАР СОВҒАСИ

Пойтахтимизнинг студентлар шаҳарчаси кун сайин гўзаллашиб, чирой очиб боряпти.

Бу ерда беш йил мобайнида кўплаб маъмурий, турар-жой бинолари бунёд этилди. Тошкент Давлат университетининг 13 қаватли корпуси, Тошкент политехника институтининг механика факультети шулар жумласидандир.

Қўли гул бинокорлар яқин кунлар ичида бу ерда савдо марказини қўлдан чиқариш учун сўнгги сайқал ишларини олиб боришяпти.

— Объектни «Главташкентстрой»га қарашли 6-трест 7-қурилиш бошқармасининг оташқалб қурувчилари барпо этишяпти,— дейди участка прораби Эркин Умаров. Қурувчиларимиз савдо марказини графикда кўрсатилганидан илгари фойдаланишга топшириш учун иш суръатини жадаллаштиришяпти. Бунда А. Лебедева, Г. Ситдинова, В. Чабашвили каби пардозловчиларимиз кунлик топшириқларини 130—140 процентдан адо этиб, ҳамкасбларига ўрнак бўлишмоқда.

Айни кунларда қурилишда меҳнат авжида. Улар жонажон партиямизнинг XXIV съездини муносиб тортиқлар билан кутиб олиш ниятида объектни январь ойининг охиригача фойдаланишга топшириш учун баракали меҳнат қилишмоқда.

Ҳ. ИНОҒОМОВ.

ТАЙЁРГАРЛИК ҚИЗҒИН

КАЛИНИН РАЙОНИДАГИ «ЛЕНИН ЙЎЛИ» КОЛХОЗИда кўкламга тайёргарлик қизғин олиб бориляпти. Деҳқонлар ва механизаторлар далага маҳаллий ўғит ташиб чиқаришда фаол қатнашмоқдалар. Ҳозир бу ишга барча ишчи кучлари, 2 та автомашина, 6 та прицеп, 10 дан ортиқ арава ажратилган. Қисқа вақт ичида салкам минг тоннадан ортиқ гўнг ташиб чиқарилди.

Ўртоқ Мўмин Баҳромов раҳбарлик қилаётган парник хўжалигининг деҳқонлари ҳар бир кундан самарали фойдаланаяптилар. Улар 5 миллионга яқин карам ва помидор кўчати тайёрлашяпти. Парникдаги 3 минг дона ром, 300 ўра ремонтдан чиқариб қўйилди. Парник хўжалиги аъзоларининг куч-ғайрати эртанги кўчат тайёрлашга қаратилган. Хўжаликнинг 37 гектар ерига сепилган август пиёзининг ривожи ҳам ёмон эмас.

Райондаги Навоий номли колхозда ҳам эртанги сабзавот маҳсулотлари етиштиришга тайёргарлик қизғин тус олди.

Т. ЖЎРАЕВ.

ОҚҚЎРҒОНЛИКЛАР ТАШАББУСИГА ҚЎШИЛАМИЗ

Колхозчиларимизнинг вақти чоғ, руҳи баланд, чеҳралари очиқ: улар 1970 йилни астойдил ва фидокорона меҳнат қилиб катта ғалабалар билан якунладилар. Колхозимизда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш планлари ҳар йилгидан кўра анча ошириб бажарилди. Гўшт, сут, тухум, пилла, дон,жун тайёрлаш планлари тўла ва ошириб адо этилди. Айниқса, хўжалигимизнинг асосий ва етакчи тармоғи бўлган пахтачилик соҳасида қувончли натижаларга эришилди. Айрим бригада аъзоларининг гектаридан 31 центнердан ҳосил олишлари бизнинг колхоз шароитида жуда катта гап.

Рашид Ҳожибеков бошлиқ бригада аъзолари 60 гектар пахта майдонига чигит экиб, ҳосилдорликни 31 центнерга етказдилар. Бу пландагидан 15 центнер кўпдир. Абдуғани Исаев бошлиқ бригада аъзолари эса 400 тонналик хирмон кўтардилар. Бу бригадада ҳам ҳосилдорлик 31 центнерга етди. Насос билан суғориладиган ерларга чигит экқан Азим Аҳмедов ва Мамади Норбоев бошлиқ бригада аъзолари ҳам чакки ишламадилар. План топшириқларини анча ошириб адо этдилар.

Умуман, колхозимиз аъзолари 1970 юбилей йилини ғалаба билан якунладилар. Шу туфайли бу йил бултургига нисбатан 500 минг сўм кўп даромад қилдик. Пахта сортининг уч йиллигини таҳлил қилиб давлат қўшимча 200 минг сўм пул берди. Шу туфайли бултурги қарзларимиздан қутилдик, хўжалигимиз иқтисодий жиҳатдан анча мустаҳкамланди.

Бу йилдан бошлаб, колхозчиларимизнинг моддий манфаатлари кўзда тутилган янги тадбир биринчи марта жорий этила бошланди. Масалан, колхозимиз аъзоларига отпуска ҳақи тўлай бошладик. Шу мақсадда уларга 27 минг сўм тўланди.

Бултурги мўл ҳосил туфайли колхозчиларнинг даромадлари ҳам анча ошди. Шунинг учун ҳам ўрта ҳисобда колхозчилар ишлаган ҳар бир сўмга қўшимча 50 тийиндан тўлашни мўлжаллаяпмиз. Колхозчи мисол учун 1000 сўм олган бўлса, шунга қўшимча яна 500 сўм олади. Ҳосилдорликни ошириб, кўп даромад қилган Рашид Ҳожибеков, Аъзам Аҳмедов, Мамади Норбоев бошлиқ бригадаларда ҳар сўмига бир сўмдан, то бир ярим сўмгача қўшимча ҳақ берилади.

Эришилган бу ютуқлар билан биз сира мағрурланмаймиз. Чунки ҳали хўжалигимиз илғор колхозлар даражасига ета олгани йўқ. Умуман, планни бажарган бўлсак ҳам ҳосилдорлик жиҳатдан қўшни колхозлардан орқадамиз. 1970 йилнинг баъзи якунлари бизда ҳам юқори ҳосил етиштириш мумкинлигини, яхши ишласак мўл ҳосил етиштира олишимизни кўрсатди. Пешқадам бригадаларнинг аъзолари ўттиз центнердан ошириб ҳосил етиштиришга муваффақ бўлдилар. Бу — колхозимизнинг келажаги. Колхоз бўйича шундай юқори ҳосил етиштириш учун курашмоғимиз ва эришмоғимиз лозим. Бунинг учун биз биринчи навбатда деҳқончилик маданиятини оширишимиз керак.

Ҳали ишимизда қатор камчиликлар бор. Масалан, деярли ҳар йили шудгордан олдин ҳамма ерга тўла равишда суперфосфат сола олмаймиз. Чунки, бу ўғит ўз вақтида тўла берилмайди. Зарур жойларга маҳаллий ўғит солишга ҳам етарли эътибор қилмаяпмиз. Сўнгра, ҳосил кўчатдан чиқади. Шунинг учун ҳар гектар ерда белгиланган миқдорда кўчат бўлиши лозим. Лекин, ҳамиша ҳам шу даражада кўчатга эга бўлолмаймиз. Шунингдек, ўтга қарши кураш вақтида талайгина кўчатни йўқотиб қўямиз. Вилтга қарши кураш, алмашлаб экишни жорий этиш масаласини ҳам кўнгилдагидек деб айта олмаймиз.

Бу фактлардан ҳали колхозимизда деҳқончилик маданиятини кўтариш учун кўп ишлар қилишимиз лозимлиги шундоқ кўриниб турипти. Шуларни назарга олиб 1971 йилда амалга ошириш учун баъзи режаларни туздик. Ташкилий масалаларни кўра бошладик.

Бултур колхозимизда 12 та бригада бор эди. Лекин йирик бригадаларда ишни бажариш қийин бўлди. Ишга салбий таъсир қилди. Шуни назарга олиб 80—90 гектар ерга эга бўлган 16 бригада туздик. Бошқача қилиб, айтганда бригадаларни ихчамлаштирдик.

Колхозимизда ҳосилдорликнинг пастлигига ерларни вилт билан зарарлангани ҳам сабаб бўлиб келди. Шунинг учун биз бу йил 400 гектар ерга вилтга чидамли «Тошкент» сортидан экишга қарор қилдик.

Илғор пахтакорларнинг тажрибалари чигит экиш схемаларининг ҳам ҳосилдорликни оширишда аҳамияти катта эканини кўрсатди. 90Х20 схемасида чигит экқан хўжаликларнинг яхши натижага эришганликларини кўрдик. Шунинг учун колхозимиз правленияси бу йил битта бригаданинг ерига 90Х20 схемасида чигит экишга қарор қилди.

1971 йил шонли коммунистик партиямизнинг тарихий XXIV съезди очиладиган йил. Меҳнатсевар ва фидокор колхозчиларимиз ҳозир ўтган йилги эришилган даражани сақлаб қолиш ва уни мустаҳкамлаш, деҳқончилик маданиятини ошириш учун янги тадбирларни амалга ошираберадилар.

И. ЖЎРАЕВ,
Бўка районидаги «Ленинизм» колхозининг раиси.

С. ПАРПИЕВ,
бош бухгалтер.

ПЕШҚАДАМ БРИГАДА

«Марказ-6» пойтахтимизнинг энг кўркам кварталларидан бири ҳисобланади. Юбилей йилининг ўзида бу ерда 2 та 40 квартирали, битта 56 квартирали, битта 80 квартирали турар-жой бинолари фойдаланишга топширилди. Марказ чиройига чирой қўшишда «Главташкентстрой»га қарашли 159-трест 10-қурилиш бошқармаси бунёдкорларининг ҳам ҳиссалари катта бўлди. Айни кунларда бошқарма қурувчилари 80 квартирали турар-жой биносида қурилиш-монтаж ишларини олиб боришмоқда.

Қурилишда Иван Литвинов бошлиқ комплекс бригада қурувчилари меҳнат намуналарини кўрсатишяпти.

— Коллективимизнинг аксарияти комсомол-ёшлар, — дейди бригадир, — ғишт терувчиларимиздан Анвар Йўлдошев, Адураҳмон Сотиволдиев, Абдусалом Абубакировлар ғайрат билан меҳнат қилишяпти. Улар кунига 1000-1100 дона ғишт териб, ҳамкасбларига ўрнак бўлишмоқда.

Ҳозирги кунларда бошқармада партиямизнинг XXIV съездини муносиб совғалар билан кутиб олиш юзасидан социалистик мусобақа авж олган. Бу умумхалқ мусобақасига қўшилган бригада қурувчилари ишда суръатга-суръат қўшиб меҳнат қилишмоқда.

И. ҲАКИМОВ.

АНЪАНАГА САДОҚАТ

Тошкент кабелчилари ҳар бир санани меҳнатда улкан муваффақиятларни қўлга киритган ҳолда кутиб олишга одатланишган. Бу анъана йил сайин давом этаяпти. Улар КПСС XXIII съезди Директивларини амалга ошириш учун кураша бориб, ўтган беш йилликда ажойиб муваффақиятларни қўлга киритдилар. Бу ютуқда завод прокатчиларининг ҳиссаси айниқса каттадир.

Прокатчилар беш йилликка қўшимча равишда 25 миллион сўмлик маҳсулот тайёрладилар. Эндиликда улар КПСС XXIV съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун ўзаро социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдирмоқдалар. Прокат цехи ишчилари яқинда ўзаро маслаҳатлашиб, янги йилнинг дастлабки квартал планини 15 мартгача бажариш, қўшимча миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш ва КПСС XXIV съезди номини олиш учун курашга отландилар.

Янги йилнинг дастлабки кунлариданоқ улар зиммага олинган мажбуриятга яраша меҳнат қилмоқдалар. Смена топшириқларини бир ярим ҳисса бажараётган ишчилар сони кун сайин ошиб бормоқда.

Н. В. ПОДГОРНИЙ БИРЛАШГАН АРАБ РЕСПУБЛИКАСИГА ЖЎНАБ КЕТДИ

СССР Олий Совети Президиумининг раиси Н. В. Подгорний 13 январда расмий визит билан Москвадан Қоҳирага жўнаб кетди. Н. В. Подгорний Асвон гидроэнергетика комплекси қурилиб бўлганлиги муносабати билан ўтказиладиган тантаналарда ҳам қатнашади.

СССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси Н. М. Матчонов, СССР энергетика ва электрлаштириш министри П. С. Непорожний ва бошқалар Н. В. Подгорнийга ҳамроҳлик қиладилар.

(ТАСС).

«ЛУНОХОД—1» БИР СМЕНАДА 517 МЕТР ЙЎЛ БОСДИ

Олис космик алоқа маркази. 12 январь. (ТАСС). Луноход билан навбатдаги алоқа сеанси 11 январда Москва вақти билан соат 22 дан 30 минут ўтганда бошланди.

Ўзиюрар аппарат бундан аввалги сеансда олинган телевизор манзарада кўриниб турган ва селенологик нуқтаи назардан қизиқарли кратерлардан бири сари ҳаракат қилди.

Ўзиюрар аппарат ҳаракатини тугатаётиб кратерга кирди ва унинг нариги ён бағрида тўхтади. Шундан сўнг жойнинг манзараси суръатга олинди.

Беш соат 03 минут давом қилган сеанс чоғида радиометр, рентген телескопи, шунингдек рентген спектрометри ёрдамида бажарилган ўлчашларнинг навбатдаги маълумотлари олинди.

Шу сеанс чоғида босиб ўтилган йўлнинг жами узунлиги 517 метрга борди.

Телеметрик информация маълумотларига кўра, луноходнинг ичидаги системалари қамон нормал равишда ишлаб турибди. Бўлмадаги температура цельсий ҳисоби билан 18 градусни, босим эса симоб устунининг 756 миллиметрини ташкил қилмоқда.

Ой юзида ўзи юрадиган аппарат ишини давом эттирмоқда.

БИРИНЧИ КВАРТАЛ—СЪЕЗДГАЧА

«Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» номли металл-конструкциялари заводининг ишчилари инженер-техник ходимлари ва хизматчилари ўтган беш йилликни қувончли меҳнат зафарлари билан якунладилар.

Завод юбилей йилининг 1 декабрида беш йиллик маҳсулот реализация қилиш планини муваффақиятли адо этган эди. Шу йиллар мобайнида пландан ташқари 600 минг сўмлик қўшимча маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Бу ютуқларнинг қўлга киритилишида янги замонавий техниканинг ишлаб чиқаришга жорий этилиши, цехлар, бригадалараро социалистик мусобақанинг авж олдирилганлиги, тежамкорлик учун кураш каби омиллар асосий роль ўйнади.

Ўртоқ Николай Гайдук бошлиқ йиғув-пайвандлаш цехи коллективи, завод тайёрлаётган маҳсулотнинг қарийб ярмини ишлаб чиқаради. Мазкур цехда 125 тадан зиёд ишчи меҳнат қилади. Улар цехлараро бошланган социалистик мусобақада доимо биринчиликни эгаллаб келишди. Гусев бошлиқ слесарь йиғув бригадаси ишчилари ҳам яхши кўрсаткичларга эришишди. Бошқа цех, бригадалар ҳам илғорлар тажрибасига амал қилиб, корхоналарининг давлат планларини ошириб адо этишида ўзларининг муносиб улушларини қўшдилар.

Шуниси қувончлики, заводда меҳнат унумдорлигининг ортиши билан бирга ишчиларнинг турмуш фаровонлиги ҳам тобора яхшиланиб бормоқда. Ишчилар замонавий уйларда истиқомат қилишаётир. Улар яшаётган Чиғириқ посёлкасидаги микрорайонда кинотеатр, маиший хизмат кўрсатиш уйи, дам олиш уйлари мавжуд.

Ўтган беш йилликни муваффақиятли адо этган корхона меҳнатсеварлари янги йилда янги марраларни эгаллаш учун ички имкониятларни ишга солиб меҳнат қилишмоқда. Улар партиямизнинг XXIV съездини муносиб тортиқлар билан нишонлаш учун биринчи квартал маҳсулот реализация қилиш топшириғини съезд очиладиган кунгача бажаришга аҳд қилишди.

М. ДОЛИМОВ,
Ўрта Чирчиқ райони.

ЎТГАН ЙИЛИ Доғистонда кучли зилзила содир бўлган эди. Бепоён мамлакатимизнинг қардош республикалари зилзиладан зарарланган Доғистон АССРга ёрдам қўлини чўздилар. Бу ерга биринчилар қаторида республикамиз қурувчилари етиб келишди. Улар Махачқала шаҳрида «Ўзбекистон» кварталини бунёд эта бошладилар. Квартал бир неча ўн минг квадрат метр сатҳда бўлиб, унда турар-жой бинолари, маданий-маиший объектлар ҳамда болалар муассасалари жойлашади. 10 минг аҳолига мўлжалланган квартал лойиҳасини «Ташгипрогор» институти тайёрлаган. Сиз ушбу суратда қардош республика пойтахтида барпо этилаётган «Ўзбекистон» кварталининг макетини кўриб турибсиз.

М. НУРИТДИНОВ фотолари.

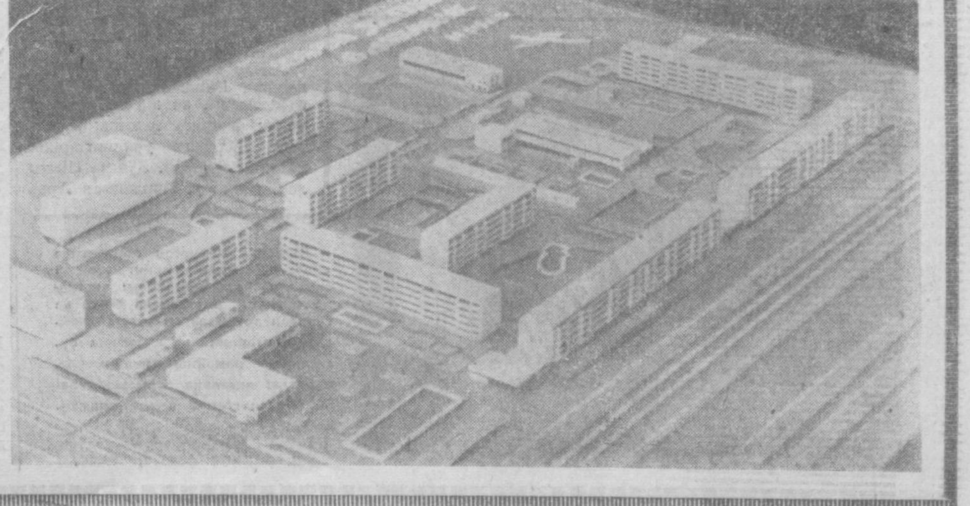

САККИЗИНЧИ БЕШЙИЛЛИК ВА ХАЛҚ ФАРОВОНЛИГИ

Социалистик жамият халқнинг фаровонлигини тўхтовсиз юксалтириб боришни, кишиларнинг моддий ва маънавий эҳтиёжларини тобора тўлароқ қондиришни ўзининг энг асосий мақсади деб билади.

Бу фикрни изоҳлаш учун СССРнинг иқтисодий муваффақиятини характерлайдиган муҳим кўрсаткичлардан бири—миллий даромадни олиб кўрайлик. Агар 1961—1965 йилларда миллий даромаднинг ўртача йиллик ўсиш суръатлари 5,9 процентни ташкил этган бўлса, саккизинчи бешйилликда (1966—1970 йиллар) у, дастлабки ҳисобларга қараганда, 7 процентгача ўсган. Шу жумладан, миллий даромад 1970 йили, СССР Олий Советининг охирги сессиясида СССР Госплани раиси Николай Байбаковнинг докладида кўрсатиб ўтилганидек, 7,6 процент ўсган.

Техника ва хўжалик тараққиётининг тез суръатларда ўсиб бораётганлиги Совет давлатига бундан кейинги иқтисодий тараққиёт масалаларини атрофлича ҳал этиш, мамлакатнинг мудофаа қобилиятини тинмай мустаҳкамлаб бориш ва айни вақтда халқнинг турмуш шароитини яхшилаш учун тобора кўпроқ маблағ сарфлашга ёрдам бермоқда.

Яна фактларни таққослаб кўрайлик. 1961—1965 йилларда аҳоли жон бошига ҳисоблаганда реал даромад 19 процент ўсган эди. 1966—1970 йилларда эса шу соҳадаги кўрсаткич 33 процентни ташкил этди.

Энди масалага аниқроқ ёндошайлик. Хўш, совет кишиларининг фаровонлиги ошаётганлиги нималарда ўз ифодасини топмоқда? Аввало шуни айтиш кераки, саккизинчи беш йиллик мобайнида ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик маоши тўхтовсиз ўсиб борди: 1965 йилдаги 96,5 сўмдан 1970 йилда 122 сўмгача етди. Агар ижтимоий истеъмол фондларидан сарфланадиган тўловлар ва имтиёзларни ҳам қўшадиган бўлсак, у ҳолда ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик реал даромади 164 сўмга тўғри келади. Бешйиллик мобайнида ўртача ойлик иш ҳақи 26 процент ортди. Колхозчиларнинг жамоат хўжалигидан оладиган даромадлари 40 процентдан зиёдроқ кўпайди. Агар 1965 йилда иш ҳақи ишлаб берилган бир киши-кунига ҳисоблаганда 2 сўм 68 тийинга тўғри келган бўлса, 1970 йилда эса 3 сўм 62 тийинни ташкил этди.

Касаба союзлар бошқарадиган давлат социал страхованиеси бюджети бир ярим баравар ўсди. Бошқача қилиб айтганда, ишчилар ва хизматчиларга пенсия ва нафақа тариқасида тўлаш, меҳнаткашларнинг санаторий-курортларда даволаниши ва дам олиши учун сарфланадиган маблағ бир ярим баравар кўпайди.

Чакана товар обороти кўрсаткичи ҳам совет халқининг турмуш даражаси ортиб бораётганлигидан далолат бериб турибди. Давлат ва кооператив савдосида, шу жумладан умумий овқатланиш соҳасида чакана товар обороти ҳажми 1970 йилда 1965 йилга қараганда 48 процент кўпайди. Демак, совет кишилари ўзлари учун зарур, яхши ассортиментдаги ва сифати юқори бўлган товарларни кўпроқ сотиб олмоқдалар. Дарҳақиқат, кейинги йилларда халқ истеъмоли структурасида ижобий ўзгаришлар рўй берди. Савдода узоқ муддат фойдаланиладиган буюмлар катта ўрин тутадиган бўлиб қолди.

Масалан, 1966 йилдан 1969 йиллар ўртасида озиқ-овқат маҳсулотлари харид қилиш 33,3 процент ортган бўлса, бошқа хил товарлар харид қилиш 45,3 процент ўсди. 1969 йили ҳар юз оилага 64 радиоприёмник ва радиола, 46 телевизор, 26 холодильник, 45 кир ювиш машинаси тўғри келди.

Шу билан бирга совет кишиларининг овқатланиши ҳам анча яхшиланди. 1966—1969 йилларда аҳоли жон бошига ҳисоблаганда гўшт маҳсулотлари истеъмол қилиш 15 процент ўсди, сут ва сут маҳсулотлари 21 процент, тухум 20 процент, балиқ ва балиқ маҳсулотлари 25 процент, сабзавот ва полиз маҳсулотлари 10 процент кўп истеъмол қилинди.

Совет давлати маиший хизмат кўрсатишни яхшилашга катта эътибор бермоқда. Ахир кишиларнинг кайфияти, бўш вақтининг кўп бўлиши, кўнгилли дам олиши, яхши ўқиши, пировард натижада меҳнат унумдорлигининг ортиши маълум даражада маиший хизматни қандай ташкил этилганига боғлиқ эмасми? Ўтган беш йилликда маиший хизмат кўрсатиш индустрияси жадал суръатда ўсди. Аҳолига хизмат кўрсатиш ҳажми тахминан 2,2 баравар, қишлоқларда эса уч баравар ортди. Совет қишлоқлари турмуш маданияти соҳасида шаҳарларга тобора яқинлашиб бормоқда.

Совет кишилари турмушининг муҳим томонларидан бири — уй-жой шароитининг яхшиланишини олиб кўрайлик. 1966—1970 йиллар мобайнида 518 миллион квадрат метр майдонга эга бўлган уй-жой фойдаланишга топширилди. Бу кўрсаткич 1961—1965 йилларда қурилган уй-жой майдонидан деярли 28 миллион квадрат метр кўпдир. Беш йиллик мобайнида 55 миллионга яқин совет кишиси, яъни бутун аҳолининг тўртдан бир қисми янги уйларга кўчиб кирди.

Тугалланган бешйиллик фан ва техника барқ уриб ривожланган давр бўлди. Совет олимлари, инженерлар, ишчиларнинг ижодий куч-ғайратлари туфайли ўтган йиллар ичида атом энергетикаси, микробиология, электрон техникаси жуда илгарилаб кетди. СССРнинг космосни ўзлаштириш соҳасида эришган янги ютуқлари жуда салмоқлидир. «Луна-16», «Луна-17» автомат станцияларининг учирилиши буни яққол кўрсатиб турибди. Станциялар ёрдамида Ерга автоматик тарзда Ой тупроғи намуналари олиб келинди ва ўзиюрар аппарат Ой юзасини тадқиқ қилди.

Совет давлати билимнинг янги соҳаларини тараққий эттириш, маданиятни янада барқ уриб ривожлантириш ҳамда малакали кадрлар тайёрлашга доимо катта эътибор бериб келмоқда. СССР халқ хўжалигида мутахассислар сони 1965 йилдаги 12,1 миллион кишидан 1969 йилда 18,1 миллион кишига етди. Ана шу давр ичида олий ва ўрта махсус ўқув юртларини ҳар йили битириб чиқувчилар ўртача 1,6 марта кўп бўлди. Беш йиллик ичида Совет Иттифоқидаги илмий ходимлар сони 275 минг кишига кўпайди. Фанга маблағ сарфлаш 1,6 марта ортди.

СССРнинг ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва халқ турмушини яхшилаш соҳасидаги бундай муваффақиятлари капитализмнинг етакчи мамлакатларида рўй бераётган иқтисодий ва социал қийинчиликларга таққослаганда айниқса яққол кўзга ташланмоқда. Социалистик мамлакатларда кишиларнинг ишчанлик активлиги жуда пасайиб кетган, ишсизлик проблемаси кескин бўлиб қолмоқда ҳамда «социал фароғат» деб аталган жамият учун жиддий хавф туғдирмоқда. Ҳозирги вақтда индустриал капиталистик мамлакатларда расмий равишда рўйхатга олинган ишсизларнинг ўзи 8 миллион кишини ташкил этади.

Шу жумладан, АҚШда 4,6 миллион киши ёки мамлакатдаги барча ишчи кучининг беш ярим проценти ишсиздир. Кетма-кет бўлиб турган инфляция, кундалик зарур молларнинг нарх-навоси ёппасига тез ўсиб бораётганлиги бечора меҳнаткаш халқ елкасига оғир юк бўлиб тушмоқда. Масалан, Қўшма Штатларда қайта ишлаш саноатидаги ишчиларнинг реал иш ҳақи кескин камайиб бормоқда. Инфляция таъзйиқи ва монополияларнинг қароқчилик сиёсати туфайли бу соҳада кун кўриш баҳосининг ўсиш суръатлари кишиларнинг соатбай маошининг ўсиш суръатларидан 1,3 баравар ортиқдир. Меҳнаткашларнинг иқтисодий аҳволи ёмонлашган сайин индустриал капиталистик мамлакатларда стачка ҳаракатлари кенгайиб бормоқда. Агар 1966 йили забастовкаларда 27 миллион киши иштирок этган бўлса, 1970 йилнинг биринчи ярмидагина 23 миллион киши қатнашди.

Социалистик хўжалик системасида ишлаб чиқаришни тўхтовсиз планли равишда ривожлантириб бориладики, бу ўз навбатида кишилар фаровонлигини тез суръатларда яхшилашга олиб келади. Капиталистик хўжаликни ривожлантириш эса эксплуататорлар ва эксплуатация қилинувчилар ўртасида ҳал қилиб бўлмайдиган ва тобора чуқурлашиб борадиган социал-иқтисодий зиддиятларни келтириб чиқараверади. Шунинг натижасида кенг меҳнаткашлар оммасининг монополиялар ва империализмга қарши ҳаракатлари активлашиб, капитализмни қонуний равишда ҳалок қилиши муқаррар бўлган синфий жанглар алангаси тобора ловуллаб бораверади.

Леонид ПЕКАРСКИЙ,
иқтисодчи. АНП.

СЪЕЗДДАН СЪЕЗДГАЧА

Тошкент ремонт-экскаватор заводининг 3-цех ишчилари бўз ва қўриқ ерларни ўзлаштираётган чўлқувар механизаторлар учун кўчма дала уй — вагончалар тайёрлаб беришяпти. Суратда: цех ишчиларидан (чапдан ўнгга) Н. Тумашев, Т. Расулев, В. Позняков, бригада бошлиғи И. Эмирбеков ва мастер И. Қўчқоров ўртоқларни кўриб турибсиз.

М. НУРИДДИНОВ фотоси.

УСТОЗ

У ишга ҳар доим барвақт келади. Шунга одатланган. Ҳеч вақт тиғиз қилиб келмайди. Бу одати гоҳида уйидагиларга ҳам эриш туюлади. Лекин, на чора. Шу даргоҳга дастлабки қадам қўйганидан шунақа! Эрта бошланган ишда барака кўп бўлади. Буни у яхши билади.

Бу гал ҳам цехга келганида смена бошланишига анча вақт бор эди. Тўғри бинтовкага бориб, жомокорини кийди-да, стан олдига борди. Касбдошлари билан бош қимирлатиб салом-алик қилди. Уларнинг ишини завқ билан кузатар, чаққон, эпчил ишлашларидан кўзи қувонарди. Ишлаётганлар орасида шогирдлари ҳам бор эди.

Шу вақт кутилмаган воқеа содир бўлди. Шогирди Неъмат Алиқулов бир дақиқа ҳаёл сўриб қолдими ёки бирон нарсага алақсидими, клетдан олов бўлиб чиқаётган симни қисқич билан ушлаб ололмади. Неъмат нима қилишини билмай бир зум саросимага тушиб қолди. Сим қафасдан қутилган илондай пишқириб, ташқарига чиқиб кета бошлади. Георгий Матвеевич дарҳол ёрдамга келди. Қисқич билан симни клетга йўналтирди. Кўз очиб-юмгунча вақт ичида бўлиб ўтди, бу воқеа. Ҳайрият, сим прокати совуб қолмаган экан. Клет уни бир зумда тортиб кетди. Агар совуб қолса ташвиш янада кўпаярди, станни тўхтатишга тўғри келарди. Бунинг устига прокат брак бўларди. Йўғонлиги билакдай прокатни кўрсаткич бармоқдек ингичкалаштириш учун сарфланган меҳнат зое кетарди. Неъмат ўз устозига меҳр тўла кўзлари билан боқар экан:

— Раҳмат, устоз,— дея олди холос.

Ўзининг бутун миннатдорчилиги, меҳру-муҳаббатини шу икки оддий, аммо олнйжаноб, мўътабар сўзлар билан ифодалади.

— Ҳечқиси йўқ, Неъмат. Бу иш ҳар кимнинг ҳам бошида бор,— шогирдини елкасига қоқиб юпатар экан қўшиб қўйди:
—Зийракроқ бўлиш керак...

Георгий Матвеевич планеркага борар экан, шу сўзларни яна бир эслади. Уни ўзига устози айтган эди. Бундан роппа-роса чорак аср илгари билаги кучга тўлган вақтда шу ерга ишга келган эди. Прокатчиларнинг меҳнатини дастлаб кўрганида бироз чўчиди ҳам. Улар сафига қўшилаолишига кўзи етмади. Лекин устози — старший вальцовкачи Иван Петрович Петров уни меҳнат сўқмоқларидан дадил олға бошлади.

Ундаги иккиланишлар, ирodaсизлик аломатларини йўқотишга эришди. Ҳар доим «саботли бўл, сабр таги сари олтин» деб уқтирарди унга. Устози Георгий Матвеевичда прокатчилик касбига қизиқиш уйғотар, бу ҳунарнинг сир-асрорларини ўргатар экан клет олдида ишлаётганда ниҳоят даражада зийрак бўлишни уқтирар эди.

Ўша вақтда Георгий Матвеевич ҳам жуда қийналди, касбни ўрганиш оғир бўлди. Лекин мақсадидан қайтмади. Доим унга интилди. Устози ўгитларига амал қилди. Бир неча ой ёрдамчи вальцовкачи бўлиб ишлади. Тиришқоқ, абжир йигит орадан кўп ўтмай мустақил ишлай бошлади.

Эндиликда у катта вальцовкачи, энг юқори малака эгаси, 10-разрядли. Цехда бундай малакали ишчилар кўп эмас, бармоқ билан санарли. Цех коллективи иши натижасининг самарали бўлишида уларнинг ҳиссаси катта. Шу туфайли ҳар ким билан суҳбатлашманг бу моҳир ишчи ҳақида фақат илиқ сўзлар, мақтовлар эшитасиз.

— Георгий Матвеевич ҳақида фақат яхши гаплар айтиш мумкин,— дейди цех партия ташкилотининг секретари Ғани Орипов.— Ажойиб хислатлари бор, унинг. Коммунист сифатида ҳаммага ўрнак. Юриш-туришида, ишида ҳеч қандай нуқсони йўқ. Коммунистик меҳнат зарбдори номини цехимизда биринчилар қатори олган. Касбини янги ишга келганларга қунт билан ўргатади. Коллективимиз ўз сафида шундай меҳнатсевар, ишбилармон прокатчи борлиги билан фахрланади.

Ҳа, цехдагина эмас, бутун металлургия заводида уни каттаю кичик ҳамма ҳурмат қилади. Ўзининг халол меҳнати, иш учун, кўпчилик манфаати учун жон фидолиги туфайли шундай иззат-икромга сазовор бўлди. Ҳар ишга қодирлиги, ҳарқандай вазифани сидқидилдан бажариши, пухта эгаллаган касбини эъзоз қилиши, унга доғ туширмаганлиги туфайли эл оғзига тушди. Хушмуомала, теран, доим изланувчан бўлганлиги учун ҳам касбдошларининг ҳурматини қозонди.

Георгий Матвеевич прокат станининг барча линияларида бемалол ишлай олади. Касбини ниҳоятда яхши эгаллагани учун уни ҳатто «кўзини юмиб ишлайди» деб айтишади. Қайси бир линияда ишламасин доим бутун станнинг ишидан кўз-қулоқ бўлади, прокатчиларга йўл-йўриқлар кўрсатиб туради. Лозим бўлса ёрдамини аямайди.

Донгдор прокатчи ҳаммадан ҳам кўра ёшларга касб ўргатганлиги, ўнлаб шогирдлар тарбиялаганлиги билан фахрланади, чексиз қувонади. Георгий Матвеевич шогирдлари жуда кўп. Уларнинг ҳаммаси яхши вальцовкачилар ҳисобланишади. Ҳали бирортаси ҳам ўз устози юзини ерга қаратадиган номаъқулчилик қилмаган. Шунинг учун ҳам у шогирларидан хурсанд.

Икром Жўраев Георгий Матвеевич таълимини олганларнинг бири. У бир умрга устозидан миннатдор. Шу киши бўлмаса бу ҳунарни эгалламаслиги мумкин эди. Чунки пўлат эритувчи бўлиш истагида юрган Икром дастлаб бу касбни ўрганишга лаёқатсизлик билан қаради. Унинг бу кайфиятини пайқаган устоз Икром билан ота-боладек суҳбатлашди, прокатчилик касбининг моҳиятини тушунтирабилди. Шогирдида шу касбга нисбатан қизиқиш уйғотди.

Мана энди у цехнинг манман деган прокатчиларидан. Шу ҳунарни эгаллаб кам бўлаётгани йўқ. Топиш-тутиши, турмуши жойида. Тошпўлат Уваитов, Неъмат Алиқулов, Ориф Мадаминов, Самад Бегматов ва бошқа шогирдлардан ҳам устоз мамнун. Малакали прокатчилар бўлиб қолган бу азаматлар илғор ишчилар сафида боришмоқда.

Шу кунларда Бекобод металлургия заводи коллективи КПСС XXIV съезди шарафига социалистик мусобақани авж олдирмоқда. Унда фаол иштирок этаётган устоз Г. М. Расъко ва унинг шогирдлари меҳнатда юқори кўрсаткичларга эришмоқдалар. Нормани доим 130 процентга етказиб адо этишаяпти ва мусобақанинг олдида боришмоқда.

М. МАҲМУДОВ.

КАСБИМ-ФАХРИМ

Габизян армия сафидан қайтиб, анча вақтгача бир ишнинг бошини тутолмай юрди. Бирор ишга кирай деса, қўлида ҳунари йўқ. Шу зайлда кунлар ўтди. Аммо, эски ошнаси Самборскийни учратиб қолмаганда яна қанча беиш юрарди—буни ўзи ҳам билмасди. Салом-аликдан кейин кўнглини хира қилиб ётган дардини унга айтди.

— Гапимга қулоқ сол, эртага бригадамизга кел. Бригадир билан гаплашиб кўраман. Бирга ишлаймиз, ҳунар ўрганасан.

Габизян бундай ўйлаб кўрса, Самборский ҳақ гапни айтаяпти. Ўйлаб ўтирмай ваъда бериб, уйга қайтди. Унинг «Узбекшахтострой» трестининг 3-қурилиш бошқармасидаги фаолияти ана шундан бошланган эди.

Дастлаб Габизян Шакирзянов бетончилар бригадасида ёрдамчи бўлиб ишлади. Йигитнинг тиришқоқлигини кўрган бригадир ғишт терувчилар бригадасига шогирдликка ўтишни таклиф қилди. Габизян хўп дейишга деди-ю, бир-икки кун пушаймон бўлиб юрди. Чунки, унга оддий кўринган ғишт теришлик касби ҳақиқатда у ўйлагандек эмасди. Лекин, йигит танлаган йўлидан қайтмади. Билмаганларини устози Самборскийдан ва бошқа тажрибали қурувчилардан сўраб ўрганди. Ойлар ўтди. Габизянни мустақил ишга қўйишди.

Карабсизки, кечаги шогирд бутун ғишт терувчилар бригадасига бошчилик қиляпти. У фақатгина моҳир ғишт терувчи бўлиб етишмай, сувоқчилик, бўёқчилик касбларини ҳам ўзлаштириб олди.

Яқинда трестда илғор ҳисобланган Шакирзянов бригадаси аъзолари ҳузурида бўлишга тўғри келди. Бунёдкорларнинг қўли-қўлига тегмайди. Иш жадал. Ҳар бир қурувчи партиямиз XXIV съездига меҳнат совғаси тайёрлаш иштиёқида. Шакирзянов план топшириқларини муваффақият билан бажараётган оташқалб қурувчилар ҳақида марoқ билан гапиради:

— Айниқса, Сисоев, Анкудинова, Муртагазин каби илғор ғишт терувчилардан мамнунмиз,— дейди бригадир. Уларнинг ғайрат-шижоатлари туфайли юбилей йилида икки магазин, 125 хонадонга мўлжалланган муҳташам бинолар меҳнаткашларга туҳфа этилди. Беш йиллик план эса август ойида бажарилди.

Мана, 5 ойдирки, бригадамиз аъзолари 1971 йил ҳисобига меҳнат қилмоқдалар. Ҳозир 960 ўринли мактаб биносини қўлдан чиқаряпмиз.

Т. МАМАСОЛИЕВ,
Ш. ЖАББОРОВ.

КЎРИК ЯКУНЛАРИ

СССР Йўллар министрлиги ва темирйўлчилар касаба союзи Марказий Комитети илмий-техника кутубхоналари кўригига якун ясадилар. Ҳозирги пайтда минглаб темирйўлчилар ўз малакаларини ошириш мақсадида кутубхоналардаги китоб фондларидан унумли фойдаланмоқдалар. Бир қатор кутубхоналарда йил сайин китоб фонди ҳам, ўқувчилар сони ҳам ошиб бормоқда.

СССР Йўллар министрлиги ва темирйўлчилар касаба союзи Марказий китоб пропагандаси ишини намунали йўлга қўйган ўнта илмий-техника кутубхонасини Фахрий ёрлиқ билан мукофотладилар. Мукофотланганлар орасида Ўрта Осиё темир йўл бошқармаси кутубхонаси ҳам бор.

А. ПАШКОВА.

МАМЛАКАТЛАР ВА ҚИТЪАЛАРДА

МАЪЛУМОТЛАР
МАҚОЛАЛАР
ВОҚЕАЛАР

ЎТ ОЧИШНИ ТЎХТАТИШГА ЧАҚИРИҚ

АММОН, 12 январь. (ТАСС). Иордания ҳукумати ва Фаластин озодлиги ташкилотининг Марказий Комитети мамлакат бирлигини сақлаш мақсадларида бутун Аммонда ва бутун Иорданияда ўт очишни дарҳол тўхтатишга даъват этдилар.

Бу ерда эълон қилинган қўшма баёнотда ҳар иккала томон маълум қиладики, кимда-ким ўт очишни тўхтатмас экан, унга «араб миллатига ва арабларнинг умумий ишига сотқинлик қилди» деган айб қўйилади.

Қўшма баёнотни имзолаган Иордания Бош министри Васфий Телл билан Фаластин озодлиги ташкилоти Марказий Комитетининг аъзоси Иброҳим Бакр мамлакат аҳолисига мурожаат қилишиб, нормал иш фаолиятини бошлашга ва вазиятни нормаллаштиришга барча чоралар билан ёрдам беришга чақирдилар.

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон пойтахтида «Россия Федерациясининг амалий санъати» деб номланган виставка очилди. Виставкада ёғоч ва суякдан тайёрланган турли буюмлар, заргарлик ва керамика буюмлари намойиш қилинмоқда. Суратда: виставка томошабинлари экспонатлар билан танишмоқдалар.

В. БАЙКОВ фотоси, ТАСС.

АГРЕССОРНИНГ ПЛАНЛАРИ РЎЁБГА ЧИҚМАЙДИ

ҚОҲИРА, 12 январь. (ТАСС). Асьютда (юқори Миср) оммавий митинг бўлди. Бу митингда Бирлашган Араб Республикасининг президенти Анвар Садат нутқ сўзлади. Президент Бирлашган Араб Республикаси Яқин Шарқ танглигини тинч бартараф қилиш йўлларини қидириб топишни давом эттиради, деб таъкидлади». Аммо, — деди, у — Бирлашган Араб Республикаси тил бириктириш ва ўзининг қонуний ҳуқуқларидан воз кечиш йўлига ўтмайди».

Анвар Садат Қўшма Штатларнинг Бирлашган Араб Республикасига ва жаҳон жамоатчилик фикрига таъзйиқ кўрсатиш йўлидаги уринишларини кескин қоралади. Қўшма Штатлар, деди у, Бирлашган Араб Республикасининг ён беришини талаб этмоқда. Қўшма Штатларнинг ўзи эса исроиллик агрессорларни энг янги қурол-яроғлар билан, шу жумладан напалм бомбалари билан таъминлаб турибди. Жаҳон жамоатчилиги напалм бомбаларидан фойдаланишни қоралаган эди.

Президент бундай деди: Вақтинча ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги битимнинг муҳлати 5 февралда тамом бўлади. Томонларнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош секретарининг Яқин Шарқдаги махсус вакили Гуннар Ярринг билан бошланган учрашувлари натижасида Исроил қўшинларини босиб олинган Араб территорияларидан олиб чиқиб кетиш юзасидан аниқ план ишлаб чиқилмайдиган бўлса, Бирлашган Араб Республикаси вақтинча ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги битим муддатини узайтиришга рози бўлмайди.

«Халқаро империализм ва сионизмнинг планлари, — деди президент, — ўт очишни вақтинча тўхтатиш тўғрисидаги битимни Яқин Шарқдаги вазиятни ўзгартирмайдиган бир воситага айлантиришга қаратилган. Бундай вазиятда агрессор араб территорияларини оккупация қилиб туришни давом эттирган бўлур эди. Бундай планлар ҳеч қачон рўёбга чиқмайди».

Анвар Садат ўз нутқида Бирлашган Араб Республикасининг Исроил агрессиясига қарши олиб бораётган ҳаққоний курашида унга дипломатик, иқтисодий ва ҳарбий йўл билан ёрдам бераётганлиги учун Совет Иттифоқига самимий ташаккур изҳор қилди.

МУСТАМЛАКАЧИЛИК ДОҒЛАРИ ЙЎҚОТИЛМОҚДА

ДЕҲЛИ, 12 январь. (ТАСС). Иттифоқчи Пондишери (Ҳиндистон) территориясининг полициячилари бош кийимларини ўзгартиришади. Улар 14 январдан бошлаб французларнинг баланд фуражкаси ўрнига ҳинди салла ўрайдиган бўладилар.

Жанубий Ҳиндистондаги Мадрас шаҳридан сал нарида жойлашган иттифоқчи Пондишери территорияси Франциянинг собиқ мустамлакаси бўлиб, бундан 17 йил аввал Ҳиндистон шу территорияни бошқаришни Франциядан қабул қилиб олган эди.

ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИСТЛАР ТАШКИЛОТИ КОНГРЕССИ ЎЗ ИШИНИ ТАМОМЛАДИ

ГАВАНА, 12 январь. (ТАСС). Халқаро журналистлар ташкилотининг Куба пойтахтида ўтган VII конгресси ўз ишини тамомлади.

Конгресснинг охирги мажлисида Халқаро журналистлар ташкилоти лауреатларининг дипломлари Монголиянинг «Унэн» газетаси коллективига, «Правда» газетасининг сиёсий обзорчиси Юрий Жуковга ва ҳозирги вақтда қамоқда ётган Жанубий Африка тараққийпарвар журналисти Гован Мбекига топширилди.

1970 йилда шакар қамишни ўриб олишнинг боришини ёритишда алоҳида ибрат кўрсатган Кубанинг бир гуруҳ журналистлари махсус дипломлар билан тақдирланди.

Шундан кейин ташкилотнинг раҳбар органлари сайланди. Жан-Морис Эрман (Франция) яна Халқаро журналистлар ташкилотининг президенти қилиб сайланди. Вице-президентлар орасида СССР, Куба, КХДР, Перу, МХР, Чили, Жанубий Вьетнам ва бошқа бир қанча мамлакатларнинг вакиллари бор.

Иржи Кубка (Чехословакия) Халқаро журналистлар ташкилотининг бош секретари қилиб қайта сайланди.

Конгресс Куба делегациясининг таклифига мувофиқ Эрнесто Геваранинг хотирасини қадрлаш тўғрисидаги баёнотни маъқуллади.

Конгрессда Куба Компартияси Марказий Комитети секретариатининг аъзоси, революцион ҳукумат министри Карлос Рафаэль Родригес якунловчи нутқ сўзлади. У, тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлашда, империалистик очкўзларнинг, биринчи навбатда Америка агрессорларининг очкўзлик интилишларини тийиб қўйишда Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларнинг катта роль ўйнаётганини таъкидлаб ўтди.

Конгресс қатнашчилари коммунист Анжела Дэвисни ҳимоя қилиш тўғрисидаги мурожаат текстини маъқулладилар.

Конгресс якдиллик билан резолюция қабул қилди. Бу резолюцияда Осиёдаги, Яқин Шарқдаги, Африкадаги, Латин Америкасидаги ва Европадаги демократик журналистларнинг вазифалари баён этилган.

Вьетнам, Лаос, Камбоджа халқларининг курашини қўллаб-қувватлаш тўғрисида ҳам резолюция қабул қилинди.

Ҳарбий ватанпарварлик саҳифаси

№ 64

*

ҚИЗИЛ БАЙРОҚ орденли Туркистон Ҳарбий Округининг гвардиячи бўлинмаси жангчи-десантчилари ўз маҳоратларини тинмай ошириб бориб, ҳозирги замон жангини олиб бориш усулларини ўзлаштирмоқдалар. Ўт очиш майдончаси ва полигонларда, тактика машғулотлари ўтказиладиган дала ва ерга қўниш жойида, синфлар ҳамда парашют шаҳарчасида — ҳамма ерда аскарлар қизғин меҳнат билан банд. Ҳар бир машғулот куни десантчилар учун жанг санъати чўққиларига чиқиш йўлидаги бир зина ҳисобланади. Бўлинмада жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочилари, маҳоратли мутахассислар, разрядли спортчилар сафи тинмай ошиб бормоқда. Улар она юртни ҳимоя қилишдек ўз ватанпарварлик бурчларини бажаришга ҳамма вақт шай ҳолда турибдилар.

Суратда: ўт очиш чизиғида.
ТАСС фотохроникаси.

ГЕНЕРАЛ ҲАҚИДА ХОТИРА

ТОШКЕНТДА янги — Собир Раҳимов райони ташкил этилди. Пойтахтимизда Собир Раҳимов номида парк ҳам бор. Кўча ва мактаб, пионер дружиналари ҳам халқимизнинг асл фарзанди номи билан аталади. Кафанов номли паркдаги абадий машъала ёнига қўйилган эсдалик тахтачага қуйидаги сўзлар ўйиб ёзилган: «СОВЕТ ИТТИФОҚИ ҚАҲРАМОНИ ГЕНЕРАЛ-МАЙОР СОБИР РАҲИМОВ. 1902—1945». Пионерлар, уруш ветеранлари, генерал билан елкадош бўлган жангчилар уни хотирлаб бу ерга келиб турадилар.

Мактаб музейларида генерал Раҳимов ҳаётига оид янги-янги ҳужжатлар пайдо бўлмоқда. Чунки генерал билан бирга жанг қилган кишиларнинг кўплари ҳали барҳаёт. Улар изтопарларнинг хатларига жавоб ёзиб, ўз эсдаликларини ҳикоя қилишади. Хатларнинг ҳар бири биринчи ўзбек генерали, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Собир Раҳимов ҳаётининг янги қирраларини очиб беради.

Икки марта Қизил байроқли Суворов ва Кутузов орденли 37-Речицкая ўқчи дивизияси тарихи билан қизиққан Тошкент шаҳридаги Киров район пионерлар уйининг ёш изтопарлари янги маълумотларга эга бўлдилар.

Маълумки, мазкур дивизияга бир вақтлар генерал Собир Раҳимов қўмондонлик қилган. Изтопарларнинг хатига генералнинг жанговар дўсти, ўқчи полкнинг собиқ командири Григорий Михайлович Левин жавоб ёзиб юборди.

«1944 йилда,— деб эслайди Г. М. Левин,— Нарев истеҳкомида бизнинг дивизияни генерал Раҳимов қабул қилиб олди. Биз у билан тез дўстлашиб кетдик. Чунки мен ўзбекча гаплашишни билардим, унинг юртдоши эдим.

Нарев истеҳкомидаги жанглар ғоятда шиддатли бўлган. Душман бизнинг қўшинларимизни истеҳкомдан чекинтириш учун бор имкониятларини ишга солиб, артиллерия ва миномётлардан зўр бериб ўққа тутарди. Дивизия бу ҳужумга мардона бардош берди, генерал Собир Раҳимов эса дивизияга моҳирона раҳбарлик қилиб, шахсий мардлик ва қаҳрамонлик намуналарини кўрсатди».

Бу жангларда полк командири полковник Левин оғир ярадор бўлди.

«Генерал майор Собир Раҳимов,— эслайди Левин,— мени госпиталга юборишга маслаҳат бермади, балки медсанбатда даволанишни буюрди. Мен 12 кун ҳушсиз ётдим. Ҳушимга келгач эса Собир Раҳимов менинг олдимга келиб кўкрагимга учинчи даражали Суворов орденини тақиб қўйди».

Маълум вақтгача Левин билан Раҳимов бир-бирларидан узоқда бўладилар. Соғлиғи ёмонлашганлиги туфайли Левин шахсан Собир Раҳимовнинг кўрсатмаси билан Тошкентга даволаниш учун жўнатилади.

«Тошкентга қайтар эканман, — давом этади Г. М. Левин, генералдан унинг фотосуратини олдим. Суратнинг орқасига шу сўзлар ёзилган эди: Қадрли Усмон Юсупович, оғир яраланган энг яхши жанговар полк командиримни сизга юбораётирман. Тезда соғайиб яна ҳузуримга қайтиши учун унга ёрдам берсангиз. Ҳурмат билан генерал Раҳимов».

Полковник Левин Тошкентда узоқ вақт бўлгани йўқ. Уруш уни яна жанговар дўстлари ҳузурига чорларди. Бу вақтда унинг полки Данциг остоналарига яқинлашиб қолган эди. Охиригача даволанмай Левин ўз қисмига қайтиб боради ва Данцигни штурм қилишда қатнашади.

Лекин, топшириқнинг бажарилганлиги ҳақида генерал Раҳимовга маълумот беришнинг имкони бўлмади: генерал оғир яраланган эди. «Бизнинг сўнгги учрашувимиз вақтида,— эслайди Левин,— у гапира олмади. Генерал Раҳимов ҳушига келмай кўзим олдида мардона ҳалок бўлди. Ўзбек халқининг ажойиб фарзандининг, барча гвардиячи солдатлар дўстининг ва суюкли командирининг ҳаёти шу тариқа узилди. У билан бирга жанговар дўстлари ва шогирдларидан дивизия сиёсий бўлимининг бошлиғи полковник Смирнов ва дивизия алоқа бўлимининг бошлиғи полковник Петров ҳам ҳалок бўлдилар; дивизия артиллериясининг бошлиғи полковник Руденко оғир ярадор бўлди.

Лекин биз, сафда қолган унинг шогирдлари душман олдида чўчимадик. Бизнинг шоншуҳрат қозонган 37-Речицкая дивизиямиз Болтиқ денгизининг соҳилларигача мардона жанг қилиб борди ва кўп ўтмай Данциг устида Қизил байроқ ҳилпиради.

Уруш ҳали тугамаган эди. Қизил байроқли 37-Речицкая дивизияси Одер дарёсига чиқди.

Ботқоқликда, муздай сувда, тўхтовсиз ёғилаётган артиллерия-миномет ўқлари остида штурм отрядининг жангчилари душманнинг 12 та шиддатли ҳужумларини бартараф этдилар. Натижада душман ўз режасини амалга оширолмади. Тенгсиз қўл жангида сон жиҳатдан жуда оз бўлган аскарларимиз истеҳкомни сақлаб турдилар. Йигитларимизнинг ҳар бири ўзини генерал Раҳимов дивизиясидан деб ҳисобларди. Бу, бир қадам ҳам орқага чекиниш мумкин эмас демак эди. Шундай бўлди ҳам!

«Мен,— деб ёзади Г. М. Левин,— барча жанговар дўстларим билан бирга генерал Раҳимовнинг мардлиги ва қаҳрамонлиги олдида қойил қоламан. Ўзбекистоннинг ёш авлодига унинг номига содиқ бўлишни тилаймиз».

А. ШМАРИГО,
А. ПОПОВА.

* * *

ГРИГОРИЙ МИХАЙЛОВИЧ ЛЕВИН 1902 йил Красноярск ўлкасида туғилган. 1921 йилдан 1932 йилгача Совет Армияси сафларида хизмат қилган. 1935 йил Чирчиқ шаҳрига келиб, уни бунёд этишда қатнашади. Осовиахимда, кейин эса Чирчиқстрой кадрлар бўлимида уруш бошлангунга қадар ишлайди. Урушнинг дастлабки кунларидан фронтга жўнаб, Москва остоналарида ротага, сўнгра ўқчи полкка командирлик қилади. Бир неча бор ярадор бўлади. Давлатимиз уни кўпгина орденлар билан тақдирлаган. У Совет Иттифоқи Қаҳрамони номига сазовор бўлган. Ҳозирги вақтда СССР Мудофаа министрлигининг пенсионери, Барнаул шаҳрида яшамоқда.

СОЛДАТ МАКТУБЛАРИ

МОҲИР ТЕЛЕГРАФЧИ

Оддий солдат Володя Симоновни бўлинмамизда танимаган, ҳурмат қилмаган жангчи йўқ. Мана икки йилдирки, ўзининг аъло ўқиши, яхши интизоми билан тенгдошлари сафида олдинда бормоқда.

Оддий солдат Володя Симонов Совет Армияси аълочиси, разрядли спортчидир. У намунали хизмати учун командири томонидан бир неча бор ташаккурнома билан тақдирланган.

Володя радиотелеграфчи касбини моҳирона эгаллаган. Ҳозир у биринчи классли радиотелеграфчи бўлиш учун имтиҳонга тайёрланмоқда.

Яқинда уч километрга бўлган кроссда аълочи жангчи ўз маҳоратини кўрсатиб, маррага биринчилар сафида келди. Бунинг учун ҳарбий бўлинманинг Фахрий ёрлиғини олди. Володя Симонов сиёсий ва жанговар тайёргарликда намуна кўрсатибгина қолмай, ёш ҳарбийларга ҳам ёрдам кўрсатиб келмоқда. Оддий солдатлар А. Тораев, В. Кустов, И. Самарев унинг издошлари ҳисобланадилар. Симонов уларга қўлидан келганча ёрдам бериб, аълочилар сафига чиқиб олишларига кўмаклашмоқда.

Ҳарбий бўлинмамизда бу кабн интизомли, ҳар соҳада пешқадам жангчилар сафи тобора ошиб бормоқда.

Т. УСМОНОВ,
ефрейтор.

ВАТАН ЎҒЛОНЛАРИ

Яқинда бизнинг Н-қисмда тактик машғулотлар ўтказилди. Бу машғулотлар ҳаммамиз учун жиддий синов эди. Машқлар йигитларимизнинг жанговар техникани пухта эгаллаганликлари, жисмоний жиҳатдан чиниққанликларини кўрсатди.

Айниқса, коммунист сержант Йўлдошали Деҳқонов, кичик сержант Абдуҳамид Сотиболдиев, оддий аскар Тожиали Каримовлар ҳаммага ўрнак бўлдилар. Командиримиз уларга машқдан сўнг «аъло» баҳолар қўйди. Жангчилар ўзларининг муваффақиятларини жонажон Коммунистик партиямизнинг бўлажак съездига тайёрлаган совғалари деб биладилар.

Ватанга чексиз муҳаббат руҳи билан суғорилган йигитлик бурчини садоқат билан ўтаётган бу жангчиларимиз яқинда ҳарбий хизматга чақирилган ёшларга ўз тажрибаларини ўргатмоқдалар.

И. ШЕРАЛИЕВ,
оддий солдат.

БУ СУРАТ Нарев дарёсининг шарқий қирғоғида олинган. Бу ерга генерал Раҳимов 1944 йил октябрида келган эди. Суратда: (чапдан) артиллерия полки қўмондони Руденко, 109-гвардиячи ўқчи полк командири Левин, 37-гвардиячи ўқчи дивизия командири генерал Раҳимов, дивизия сиёсий бўлими бошлиғи полковник Смирнов. 114-гвардиячи ўқчи полк командири Рябцев, 118-гвардиячи полк командири Оноприенко, ўқчи дивизия командирининг ўринбосари полковник Афанасьев, олдинда ётгани эса дивизия командирининг адъютанти.

«ШУҲРАТ» ОРДЕНИ КАВАЛЕРИ

Нестер Твердохлебов 1943 йилда Солдатский қишлоғидан ҳарбий хизматга чақирилди. Ўзбекистонлик йигит Тула шаҳри остонасидаги жангга кирган кундан бошлаб ўзининг уддабуронлиги, вазиятни тўғри баҳолай олиши, мардлиги билан эътибор қозонди. Ўқчи дивизияси сапёрлар батальонида бўлим командири вазифасига қўйилган бу жангчи Брянск шаҳрида бўлиб ўтган жангларни ора-сира ёдидан чиқармайди.

1944 йилнинг 23 июль куни эди. Душман жойлашган ўрмонзор ичкарисига йўл очиш керак. Ўрмон тиконли сим билан ўралган. Унинг устига ҳар қадамда мина. Твердохлебов иккиланмай ўз жангчилари билан жанговар вазифани бажаришга киришади. Тонг отгунга қадар сўқмоқлар миналардан тозаланади. Жангчиларимиз ҳужумга ўтиб душманга шафқатсиз зарба бера бошлайдилар. Младший сержант Твердохлебов ана шу жангда душманнинг бир дзотини портлатиб юборади.

У Шарқий Пруссия ва Кенигзберг остоналарида ҳам ёвга қарши курашда катта жасорат кўрсатади.

— 1945 йилнинг апрель ойлари эди,— эслайди Н. М. Твердохлебов.— Сон-саноқсиз тўплар душманга қарши ўт очди. Осмонда самолётлар, ерда танкларимиз душманга қарши ҳужум бошлади, биз сапёрлар олдинда бораяпмиз. Ҳаммаёқ қоп-қора тутун. Ўрмон ёнаяпти. Ҳар қадамда душман жасадлари. Фақат олдинга интиламиз. Немислар ҳам бўш келишмайди Берлинга яқинлашганимиз сайин жон-жаҳдлари билан қаршилик кўрсатадилар. Лекин улар совет қўшинларининг зафарли юришини тўхтатиб қолишга ожизлик қиладилар. Бир ойдан сўнг рейхстагга ғалаба байроғи тикилади. Барча қуролдошларим қатори жонажон қишлоғимга қайтдим.

Ҳа, Твердохлебов халқимиз, Ватанимиз озодлиги йўлида кўплаб жангларда қатнашди. Мисли кўрилмаган жасорат кўрсатди. Партия ва ҳукуматимиз жасур жангчининг хизматларини муносиб тақдирлади. Унинг кўксига I, II, III-даражали Шуҳрат ва Қизил Юлдуз ордени тақиб қўйилди.

Нестор Максимович Твердохлебов ҳозирги кунда тинч, фаровон ҳаёт кечираяпти. Унинг беш фарзанди бор. Катта ўғли Володя — ҳарбий хизматда. Лёня шоферлик курсида техника сирларини ўрганаяпти. Павло — токарь. Икки қизи уйли-жойли.

Яқинда жасур сапёр ҳаётида қувончли воқеа содир бўлди. Вильнюс шаҳридаги 37-мактаб ҳарбий-тарихий тўгарагига Твердохлебов номи берилди.

Ғафур ТОЖИБОЕВ.

ОРДЕН ВА МЕДАЛЛАР ЭГАСИНИ КУТАЯПТИ

Ҳарбий комиссариатга ўрта бўйли, эллик ёшлардан ошган киши ийманибгина кириб келди.

— Чақиртирган экансиз,— деди у лейтенантга.

Лейтенант Владимир Игнатьевич Савин ўрнидан туриб аста қўл чўзар экан, сўради:

— Фамилиянгиз, исмингиз?

— Фёдор Климович Сай.

Шу куни Тошкентдаги 2-пойафзал фабрикаси ишчиси, Улуғ Ватан уруши инвалиди ҳарбий комиссариатдан хурсанд бўлиб қайтди. Чунки, собиқ жангчининг Улуғ Ватан уруши йилларида кўрсатган ажойиб жасорати ўз вақтида тақдирланган бўлсада, мукофот турли сабаб билан топширилмай қолган эди. Ф. Сай Жанубий-ғарбий фронтда 155-кавалерия полкида мерган бўлган эди.

Комиссариат ходими В. Савин тантанали равишда Ф. Сайга III-даражали Шуҳрат орденини топширди.

Тошкентлик собиқ жангчи Нодир Умаров эса куни кеча «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотланганлигидан хабар топди ва ҳарбий комиссариатда орденни олди.

— Кейинги бир ярим йил ичида,— дейди лейтенант,— олти кишига орден ва 32 собиқ жангчига медаллар топширдик.

— Карим Одилов, Собир Йўлдошев, Рашид Маликов, Акмал Мирхонов, Рихси Раҳматов, Алексей Старостин, Орифжон Турсунов, Ҳамид Абдумаликовлар Улуғ Ватан уруши йиллари немис-фашистларига қарши курашда қаҳрамонларча жанг қилишган. Ана шу жангчилар жасорати ўша вақтда муносиб тақдирланган эди. Лекин улар ўз вақтида орден ва медалларини турли сабаб билан олишолмади. Шу кунларда ана шу қаҳрамон жангчиларни ахтаряпмиз.

Орден ва медалларингиз сизларни кутаяпти, баҳодирлар!

Ш. АКБАРОВ.
Октябрь райони ҳарбий комиссариати.

МАШҚЛАР ТУГАДИ... Бўлинма танкчилари унда юксак маҳорат кўрсатдилар. Бу бўлинмага лейтенант Н. Клешченков (олдинда, ўртада) командирлик қилади.
Г. Омельчук фотоси, ТАСС фотохроникаси.

ТУҒИЛГАН КУН

(ҲИКОЯ).

Рустамни туғилган куни билан биринчи бўлиб эскадрилья командири табриклади.

— Сенга омад тилайман, лейтенант,— деди у Рустамнинг қўлини қаттиқ сиқаркан. Сўнг худди ўзи билан ўзи гаплашаётгандай ўйчан гапирди.— Сен узоқ умр кўрасан. Чунки довюрак одамсан. Ҳаётни беҳад севасан. Мард одамнинг ҳамиша омади келади.

Рустам командирнинг ҳузуридан чучмал бир кайфиятда чиқди. Командирнинг қутлови кўнглини чоғ этган бўлса, шу қувончли кунида ёлғиз қолганидан табиати хижил эди.

Нурмат одатдагидай йўқ: академияда имтиҳон топшириб юрибди.

Рустам беихтиёр билагидаги тилла соатни силаб қўйди. Рақамлар атрофида гирди-капалак бўлиб айланаётган милларга тикилди.

Рустам юриб-юриб, автобус бекатига келиб қолганини ўзи ҳам сезмади. Бир нафас ҳардамхаёллик билан йўловчиларга тикилиб турғач, ҳафсаласизлик билан автобусга ўтириб, шаҳар ташқарисига йўл олди. Бугун кўл бўйи жудаям сокин. Балиқчилардан бошқа ҳеч ким бўлмайди. Қайиқ топилса, бир сайр қилиб келиш керак. Сув одамнинг тафтини босади. Шаҳарнинг шовқин-сурони шундоқ ҳам жонга тегди. Нурмат бўлганида ҳам бошқа гап эди.

Қирғоғи уфққача туташиб кетган ҳайбатли кўл уни асов отдек пишқириб қарши олди. Уқадек оппоқ тўлқинлар дам-бадам соҳилга югуриб чиқар, нам қумни сийпалаб дарҳол изига қайтарди. Ҳавонинг авзойи бузуқлигиданми ё сувнинг салқини таъсир қилдими, Рустамнинг эти жунжикди. Аммо парво қилмай соҳил бўйлаб юриб кетди. Яқин атрофда бирон тирик жон кўринмайди. Балиқчилар ҳам совуқдан қўрқиб овга чиқишмаган шекилли.

Қамишзорга бориб кўриш керак,— хаёлидан кечирди у,— у ерда албатта бирортаси бўлади. Шамолдан бекиниб, балиқ тутишади. Балиқчилар ҳам зап қув халқ бўлишади-да!

Рустам қўлини шимининг чўнтагига солганича оҳиста одимлар, ора-сира тўхтаб, чайқалиб турган кўлга узоқ тикилиб қоларди. Кўл худди оғир жангга тайёрланаётган баҳодирдек оғир-оғир тин оларди.

У қамишларни босиб-янчиб, тўқай ичига қадам қўйганида тўсатдан эшитилган хирқироқ овоз тўхтатди.

— Мунча шитирлатасан? Шунақаям қўпол бўладими, одам деган. Илинай-илинай, деб турган балиқни ҳам қочирвординг.

Букчайиб ўтирган, чуваккина қария Рустамнинг саломини бош иргабгина алик олди. Қармоқ ёғочини ерга санчиб қўяркан, кўзи билан имлаб ўтиришга жой кўрсатди. Бамайлихотир чўнтагини ковлаштириб аввал буклоғлик газета, сўнг қизғиш халтача олди. Хафсала билан тамаки ўраркан, халтачани Рустамга узатди.

— Ма, чекасанми?

— Йўқ, бунақасини чеколмайман,— деди Рустам кулиб.

Сўнг фильтрли сигарет олиб тутатди.

— Сенларга олифтагарчилик бўлса. Чеккандан кейин ростмана чекиш керак. Бўлмаса, ўпкани ғижиллатишнинг нима фойдаси бор,— қария тамакини ҳузур қилиб тортди, сув бетида қалқиб турган пўкакка бир қараб олгач сўради.— Хўш, бу ерда нима қилиб юрибсан?

— Шунчаки, айланиб...— Рустам қариянинг ўсиқ қошларига, серажин юзига синчковлик билан тикилди.— Қайиқ қидириб юрибман.

— Борди-ю, қайиғимни бермасам-чи?— қария айёрона кулиб қўйди.

— Истаганингизча ҳақ тўлашим мумкин...

— Пулингни ачангга бер, билдингми?— қария жаҳл билан тамакини оёғи остига ташлаб босиб эзғиларкан, Рустамга еб юборгудек бўлиб ўқрайиб тикилди.— бор, тошингни тер. Э, сендақа бойваччадан ўргилдим-у...

— Узр, отахон...— деди Рустам қизариб-бўзариб,— билмасдан...

— Узр эмиш-а,— қария пешини қоқиб даст ўрнидан турди. Қўлини пешанасига соябон қилиб аввал осмонга, сўнг кўлга қаради,— Нима қилмоқчисан ўзи?

— Бир пас айланиб келмоқчи эдим.

— Ҳаво айниб турибди. Бир балони бошлаб юрмагин тағин.

— Йўғ-э...— Рустам зўрма-зўраки кулди.— Ёш бола эмасманку.

— Кўриб турибман,— деди қария зарда қилиб,— погонинг ҳам бор экан. Қайиқ, ҳув анови ерда турибди,— У қўлини бигиз қилиб чайқалиб турган қамишзор орасини кўрсатди.— Лекин кўп ҳаяллаб кетма.

...Ўркач-ўркач тўлқинлар қайиқни оҳиста чайқатар. Рустам чалқанча тушиб ётганича хаёл сурарди. Бироқ, нималар ҳақида ўйлаётганини ўзи ҳам тузукроқ англаб етмасди. У бир варакайига ҳамма нарса: болалиги, Назокат билан ўтказган тотли дамлари, дўстлари, тепасида қовоқ уйиб турган тубсиз осмон ҳақида ўйларди.

Мана роппа-роса йигирма бешга кирибди. Худо билади, яна қанча яшайди. Аммо қиладиган ишлари жудаям кўп. Тинимсиз учиши, юксак само бўшлиқларида ожизгина бўлса ҳам из қолдириб ўтиши лозим. Айтмоқчи, уйланиши ҳам керак. Бироқ кимга?

...Қайиқ қаттиқ чайқалиб кетди. Рустам қайиқ четига зарб билан урилиб, зўрға ўнгланиб олди. Кучли шамол қайиқни худди гугурт қутисидай кўл ўртасига қараб суриб борарди. Рустам жон ҳолатда эшкакка ёпишди. Тезроқ соҳилга чиқиб олиш керак. Ҳозир жала қуяди. Тезроқ!.. Тезроқ!...

У машаққат билан эшкак эшар, аммо кучли шамол уни зўр бериб олдинга сурарди. Пўртана-пўртана бўлиб ўрлаган сув қайиқ ичига қуйила бошлади. Бу аҳволда ҳадемай тўлиб қолади.

Рустам ҳовучлаб сувни тўка бошлади. У ҳовлиқар, шошганидан ҳовучидаги сувнинг ярми кўлга, ярми қайиқ ичига қуйиларди. Бир зумда эгни-боши шалаббо бўлиб кетди. Совуқдан эти увушиб яна эшкакка ёпишди. Эшкаклар қайсарлик қилиб чор-ночор итоат этарди.

У шу зайлда қанча вақт ўтказганини билмайди. Фақат билаклари толиб, нафаси бўғилиб қолгандагина эшкакни қўйиб юборди. Унинг юзи қон қуйилгандек қизариб кетган, қўрқувданми ёки ғазабданми кўзлари хира тортиб қолганга ўхшарди.

У тиззасига бош қўйиб, чуқур хўрсинди. Бирданига қулоқлари остида ғалати бир овоз эшитилди. Тирик бир мавжудод тинимсиз чиқилларди. У ҳайрат билан бош кўтариб қаради. Соат экан. Ойнаси чил-чил бўлиб кетибди. У ғаройиб нарса топиб олгандай соатни ўбдон кўздан кечирди. Ичига сув кириб қолибди. Занглаймас. Ҳар ҳолда тилла-ку!

Рустам елкаларига урила бошлаган йирик-йирик ёмғир томчиларидан сесканиб кетди. Бошланди, кўнглидан ўтказди у, ҳозир челаклаб қуяди.

У ғайришуурий бир ҳаракат билан яна эшкакка ёпишди. Шу қадар шахт билан эшкак эша бошладики, ҳатто яқинлашиб келаётган моторли қайиқнинг шовқинини ҳам эшитмади.

Моторли қайиқ шундоққина ёнгинасига келиб тўхтади. Рустам ногиҳон пайдо бўлиб қолган халоскорларига бир зум талмовсираб қараб турди-да, сакраб моторли қайиққа ўтди.

Балиқчи қария унинг елкасига пахталик ташларкан, афсуслангандек бош чайқатди.

— Оббо сен-эй...

Чарм куртка кийган киши эса нимадир деб пўнғиллаб қўйди.

Улар соҳил томон жадал сузиб кетишди. Кўл ҳамон нотинч чайқалар, шамол аралаш шаррос ёмғир қуярди.

Рустам туғилган кунини мана шу зайлда нишонлади. Шу кундан бошлаб тилла соатни ҳам тақмай қўйди. Соат чил-чил синиб кетган эди.

Эмин УСМОНОВ,
Н-қисм, оддий солдат.

АЪЛОЧИ БЎЛИНМАДА

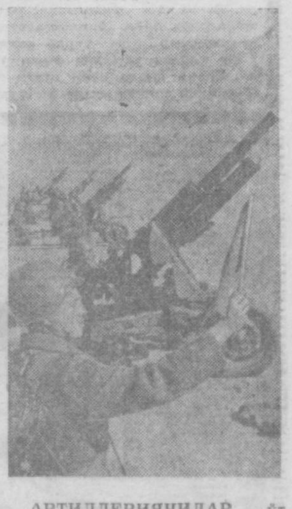

АРТИЛЛЕРИЯЧИЛАР ўт очиш позициясида. Олдинда расчёт командири аълочи жангчи кичик сержант Одилхон Абдубакиров.

А. Асанов фотоси.

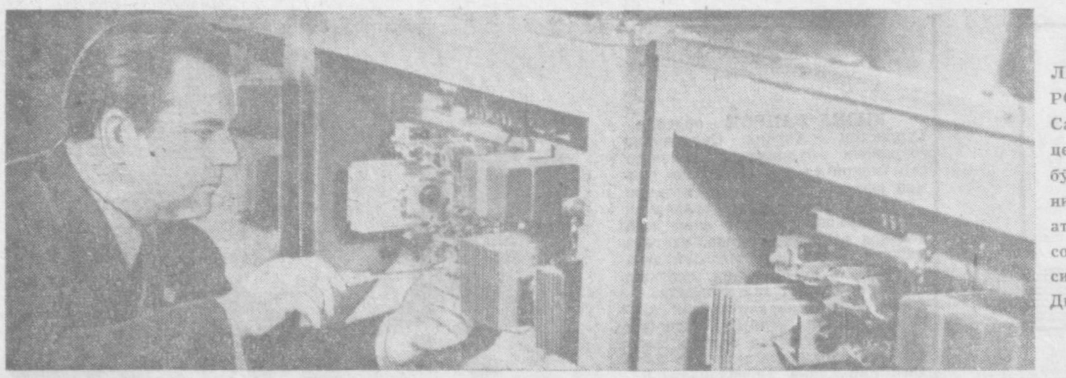

ДИМИТРИЙ ФИЛИПОВИЧ ДИМИТРОВ пойтахтимиздаги Санъат саройи кино цехида катта инженер бўлиб ишлайди. У айни чоқда актив жамоатчи ҳамдир. Суратда: совет кинематографиясининг аълочиси Д. Димитров иш устида.

●

УЗОҚ УМР КЎРАЙ ДЕСАНГИЗ

● «Узоқ яшайман десанг, сут-қатиқ ич!» деган Шарқ мақоли бор. Дарвоқе, бунинг боиси нимада? Сут-қатиқнинг фойдали томонлари нималардан иборат?

● Атоқли физиолог олим И. П. Павлов таъбирича, инсон таомлари ичида «сут» энг муҳим ўринда туради, у енгил овқатдир.

● Сут таркибида ёғ, оқсил моддаси, сут шакари — лактоза, минерал тузлар, 20 дан ортиқ витамин, ўнларча хил фермент ва гормонлар бор. Қисқаси, сутда 200 дан ортиқ модда бўлиб, улар кишининг болалигидан кек айишига қадар нормал ўсиши учун керак.

● Сутнинг ориқ, камқон кишиларга, жигар, буйрак, сийдик йўли системаси касалларига, ҳар турли юрак, яра, гастрид, меъда ва ичак касалликларига фойдаси зўр.

● Узоқ замонлардаёқ сут заҳарлаган кишини даволашда истеъмол қилинган.

ФАНИМИЗ ТАРИХИДАН

ШИФОБАХШ ЎСИМЛИКЛАР

Ўрта аср Шарқининг олими ва табиби Ҳусайн Ансорий ўзининг «Ихтиёроти бадеъий» («Нафис ҳикматлар») китоби билан машҳур. Табобат илмига оид бу нодир асар Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Шарқшунослик институтида сақланади. Унда Ўрта Осиёда ўсадиган ўсимликларнинг шифобахш хусусиятлари хусусида гап боради. Қуйида, шундай ўсимликлардан айримларининг таърифи келтирилади.

ШОЛҒОМ. Китобда шолғомни шўрвага солиб истеъмол қилиб турилса, кишининг иштахаси очилади, қуввати ошади, дейилган. Агар у сирка билан истеъмол қилинса, ошқозондаги айрим касалликларни тузатади.

ТУРП. Олимнинг фикрича, турп меъда ишини яхшилайди, унинг суви сочга сурилса, соч тўкилмайдиган бўлади.

САПСАРГУЛ. Китобда таъкидланишича, бу ўсимликдан XIII—XIV асрларда Шарқда кўпгина касалликларни даволашда фойдаланилган. Чунончи, киши фалаж, безгак бўлганда ёки узоқ вақт боши оғриганда унинг гулидан тайёрланган қайнатмадан ичган. Шифобахш ўсимликнинг поя шираси эса юздаги доғни йўқотишда доривор сифатида фойдаланилган.

ГУЛХАЙРИнинг барги сувда қайнатиб ичилса, қабзият йўқолади. Унинг поясидан олинган шира сирка билан аралаштириб юзга сурилса доғлар кетади.

КОМПОЗИТОРНИНГ ИККИНЧИ ОПЕРАСИ

Истеъдодли композитор Рашид Ҳамроев ўзбек музика ихлосмандларига яқиндан таниш. Унинг «Зулматдан зиё» номли операси айниқса шуҳрат қозонди. Ижодкорнинг биринчи йирик асари Ҳамза мукофотига сазовор бўлди.

Композитор яқинда иккинчи операсини ҳам ёзиб тугатди. Драматург Иззат Султон либреттоси асосида яратилган «Номаълум киши» операси ҳозир Алишер Навоий номли ўзбек Давлат Катта академик опера ва балет театри томонидан саҳналаштирилмоқда.

Партиямизнинг шонли XXIV съездига театр коллективининг муносиб армуғони бўладиган бу асар яқин орада саҳна юзини кўради.

А. АКБАРОВ.

МЕНИНГ МИЛИЦИЯМ

БИРИНЧИ СИНОВ

Кун бўйи очиқ турган ҳаво кечга бориб айниди. Кўп ўтмай учқунлаб қор ёға бошлади. Изғирин турди. Тобора зўрайиб бораётган қор зумда атрофни оқ чойшаб билан ўради. Шамол гоҳо-гоҳо енгил қорларни атрофга учирарди.

Яхшилик Қосимов билан Эрали Оқбоевлар биргаликда милиция бўлимида белгиланган жойга наряд олиб, постга жўнашди. Улар эл осойишталигини бузган, давлат мулкига кўз олайтирган жиноятчилар билан тўқнаш келиш эҳтимоли борилгини билар ва бундай учрашувга шай эдилар. Лекин қачон, қай вазиятда бу ҳодиса содир бўлади, буни билишмасди.

Яхшилик билан Эрали милиция формасини кийишганига энди бир хафта бўлди. Яхшилик армия сафида хизматини ўтаб қайтгач милицияда хизмат қилишга қарор қилди. Эралининг ҳам бу касбни севиб қолганига кўп бўлгани йўқ. Икки дўст ўзларига қарашли участкада постларини эгаллашди...

* * *

...Тўрт улфат топган тутганини икки кунда ичиб тугатди. Бош эса карахт. Дўстларига қараганда анча «тажрибали» Сергей Генкага тўнғиллади:

— Гал сеники. Қани жўна. Ул-бул топиб кел.

Шунда Геннадий ҳам бўш келмади:

— Икки кундан бери кимникини еб-ичиб ётипсан?

— Ҳар ҳолда сеникинимас.

Бахсга Среда аралашди. У дўстларини тинчитишга уринди.

Кўршапалак сингари шомдан кейин ўлжа ахтариб чиққан тўрт улфат қош қорайиб, эл оёғи тинчишини кутабошлади.

Соат кечаси ўнлардан ошиб қолган. Тоқати-тоқ бўлган Сергей пальтосини кийиб, бурчакда ивирсиқ орасини тинтиб, қалин тросни олдида ёнига ўраб соларкан, ўшқирди.

— Қани кетдик. — Тўрт безори «ўлжа» ахтариб кўчага, тун оғушига шўнғишиб ғойиб бўлишди.

Мана, улар кўча муюлишида ёғ-мой комбинати слесари Николай Еремеев йўлини тўсишди. Лекин улар Николайнинг ёнидан арзимас тангадан бошқа ҳеч нарса топа олишмади.

— Улар холатдамисан, ёнингда пул-мул олиб юрсанг бўлмайдими? — кесатиқ қилди Геннадий.

Николай ҳам кесатиққа кесатиқ билан жавоб қилди:

— Агар сизларга керак бўлишини билганимда, олиб юрардим...

У сўзини тугатар-тугатмас, қулоғи тагига мушт тушди.

— Ақл-хушинг борида жуфтагингни ростлаб қол, бўлмаса...

Николай шу топда безориларга бас кела олмаслигини яхши тушунар, шунинг учун қаршилик кўрсатмай, улардан узоқлашди. Кейин рўй берган воқеа ҳақида милицияга хабар қилди.

Жиноят қидирув бўлими ходимлари воқеа содир бўлган ерга етиб келганда, у ерда ҳеч ким йўқ эди.

Безорилар «Самарқанд» кўчасида ишдан қайтаётган Р. Азимов, В. Воронцова, Л. Волоховаларнинг ҳам йўлини тўсишди. Раҳмат Азимов аранг безорилар қўлидан қочиб улгурди. 200 метрча юрган ҳам эдики, Я. Қосимов билан Э. Оқбоевга дуч келди. Милиционерлар келаётганини кўрган безорилар «Заводской» кўчасига қараб қочабошладилар. Кўча бошига етмасданоқ милиционер уларга етиб олиб, иккискни ушлашди. Йккитаси эса қочиб «улгурди». Қўлга тушган безорилар милиция бўлимига келишаётганда яна қочишга уриниб кўришди. Геннадий трос билан Қосимовни бўйин аралаш орқасига солди. Пўлат қамчи зарбидан у аввалига гангиб қолди. Жиноятчи қочабошлади. Яхшилик ёнидан тўппончасини олиб қувишга тушди. Г. Кондратьев жон-жаҳди билан қочарди. Милиция ходими отиш ҳақида огоҳлантиришига қарамай безори илдамлаб борарди. Я. Қосимов ўқ узишга мажбур бўлди. Оёғидан енгил яраланган жиноятчининг тақдирга тан беришдан бўлак иложи қолмаган эди.

Тунда халлослаб югуриб қочаётган икки безори «Стекольний» кўчасида навбатчилик қилиб юрган младший сержант Нормирза Холмирзаевга дуч келишди. Лекин, улар милицияга яқинлашмаёқ сўлга бурилиб, чап беришга уринишди. Н. Холмирзаев «Бек» лақабли ити билан Средани қўлга туширди. Йўлтўсарлар эртасига тўртинчи шерикларини ҳам айтиб беришди.

Навбатдаги наряд олдидан шаҳар милиция бўлими бошлиғи, милиция подполковниги А. Байхутов оддий милиционерлар Яхшилик Қосимов билан Эрали Оқбоевларга ташаккур эълон қилди. Бу биринчи синов — дастлабки ташаккур эди.

Ш. УМУРЗОҚОВ

Янгийўл шаҳри.

АРЧАНИНГ МИНГ БИР ХИСЛАТИ

АРЧА — Ўрта Осиё тоғ арчасининг маҳаллий номи. У Қирғизистон, Ўзбекистон, Тожикистон ва Қозоғистон тоғларида ҳамиша ям-яшил ўрмон ҳолида учрайди.

Сиз ўзингизни машинада баланд тоғ дарасидан кетаётгандек тасаввур қилинг. Ҳаммаёқда тик кўтарилган яланғоч қоялар, кунгай ерларда эса, офтобдан қовжираб сарғайиб қолган ўтлар кўзга ташланади.

Бироқ, илон изи тоғ йўли бирдан кескин бурилиш ясайди-да, кўз олдингиздаги манзара бутунлай ўзгаради-қолади. Серқоя қияликларда ям-яшил арча дарахтлари кўкка тик бўй чўзиб турибди. Олисдан улар худди улкан шамчироқларга ўхшайди. Манзара ниҳоятда гўзал: арчазорлар йирик гулхонани эслатади, ўт-ўланлар тўқ бахмал тусда мавж уриб ётибди.

Мана, қаршимизда ям-яшил арча дарахтлари. Гўё улар дарахт эмас, бир ажойибот. Танасининг сарғиш-кумушранг пўстлоғи қорамтир-яшил тўрсимон япроқларига ҳамоҳанг. Барги худди кипарисники каби тангачалар кўринишида. Агар унга диққат билан қарасак, ромба ва нуқталардан иборат содда расмни кўрамиз. Бутун Ўрта Осиёда маълум ва машҳур нақш санъати балки шундан бошлангандир? Балки кишилар расмнинг нозик сайқалини мана шу арчадан олишгандир?...

Арча дарахтига диққат билан назар солсангиз, унда ҳамма-ҳаммасини: қайиннинг сокин ўйчанлиги-ю, осмон ўпар чинорнинг доно улуғворлигини илғаб оласиз.

Одатда, арча дарахтлари баланд эмас, бўйи 5—10 метрдан ошмайди. Лекин, тоғ оралиғининг баъзи жойларида бўйи 25 метрга етадиган арчалар ҳам учраб қолади. Арча ҳаддан ташқари секин ўсади. Эллик йилда бўйи атиги бир ярим-икки метрга етади ва фақат юз йиллар ўтгандан кейингина у баҳайбат ўрмон дарахтига айланади. Арчазорларда 2000 ёшга кирган арчалар ҳам учрайди. Ҳозир тоғларда Темурланг ва Улуғбек, Умар Хайём ва Рудакий замондоши бўлган дарахтлар борлигига ишонгинг келмайди киши.

Арча — у ўсадиган зонада яшовчи барча халқларнинг, тоғликларнинг бутун ҳаётида худди яқин дўстдек доим ҳамроҳ бўлди. Арчадан ясалган бешик чақалоқни аллалади, омоч эса ерни юмшатди. Ҳар бир уй томига қўйилган арча тўсин кишиларнинг бутун ҳаёти давомида хизмат қилди. Арча ўтини совуқда иситди, иссиқ овқат тайёрлашда ёрдам берди. Ниҳоят у кексаликда ҳассага яради.

Арчадан қилинган тўсинлар то шу кунгача Самарқанд, Бухоро ва Ўрта Осиёдаги бошқа қадимий шаҳарлардаги гўзал обидалар гумбазини мустаҳкам тутиб турибди. Жуда азал вақтлардан буён арча кўмиридан металл эритишда фойдаланиб келинди. Сўнгра, арча ёғочидан қалам ишлашда, чиройли фанерлар, сунъий мармар тайёрлашда фойдалана бошланди.

Улуғ Ватан уруши йилларида арча жуда катта хизмат кўрсатди. Ундан порох, шунингдек ярани даволовчи муҳим восита — арча бальзами тайёрлашда қўлланилди. Арчадан кондитер ва ликер ишлаб чиқаришда қўлланиладиган сироп (шарбат)лар, ацетон, фурфурол, чумоли ва сирка кислоталари, глюкоза, тери ошлашда ишлатиладиган ишқорий моддалар, чунончи, микроскопик тадқиқотлар олиб боришда фойдаланиладиган иммерсия ёғи олиш мумкин. Тахмин қилишларича, жуда ажойиб, шифобахш «мўмиё» бальзамининг келиб чиқиши ҳам асли мана шу арча билан боғлиқдир. Буларнинг ҳаммаси ҳамиша ям-яшил арчанинг минг бир хислатидан бир шингилдир, холос.

Арча дарахти тоғ этагидан бошлаб, денгиз юзасидан 3400-3700 метргача бўлган баландликларда ўсади. У дарё воҳаларида, тик тоғ ёнбағирларида, шамол таъсирида яланғочланиб қолган қояликларда ҳам ўсаверади.

Кучли сел оқимлари ва даҳшатли қор кўчкилари хавфига қарши қуриладиган бирорта иншоот ҳам ўзининг пишиқлиги ва кўпга чидамлилиги жиҳатидан арча ўрмонларидек табиий ғов ролини ўйнай олмайди. Қишда арчазорлар тоққа ёққан кўп минг тонналик қор массасини сақлаб туришда худди кўрпа қавиғидек аҳамиятга молик бўлиб, тик қияликлардаги қор қатламларининг ҳар минутда ҳаракатга келиш хавфини бартараф этади. Чунончи арча ўрмонлари гўё улкан шлюз каби ёмғир ва эриган қор сувларини бир меёрда оқишини таъминлайди.

Арча ўрмонларининг саратон кезлари, айниқса, аҳамияти катта. Ёзда яланғоч қояликлардан бошланувчи сой ва жилғалар қуриб қолади. Лекин, арча ўрмонларидан бошланувчи ҳатто кичик бир жилға ҳам қуриб қолмайди, водийларда суғориш даври бошланганда бундай жилғаларнинг суви жуда асқотади.

Ниҳоят, арча ўрмонлари инсонга шифо бахш этади. Ҳисоб-китобларнинг кўрсатишича, бир гектар арчазор бутун бир катта шаҳар осмонидаги микробларни қириб ташлашга етадиган миқдорда учувчи фитонцидлар ажратар эди. Арчазорлар зонасида ажойиб курортлар қуриш учун кўпгина хушҳаво, хушманзара жойлар бор. Бундай курортлар ҳозирча йўқ, лекин яқин келажакда уларнинг бўлиши шак-шубҳасиз.

Арча тўғрисидаги мана шу қисқача тафсилотдан сўнг, арчани — ҳаёт дарахти, деб тўла ишонч билан айтиш мумкин. Бироқ, бу қимматбаҳо бойликни одамлар етарли қадрлай олаяптиларми, йўқми?

Арчазорлардан шафқатсиз суратда фойдаланиш қадим-қадим замонлардан бошланган. Ўрта Осиё тарихини яхши ўрганган олим, профессор М. Е. Массоннинг фикрича, қадимда Шаҳрисабз билан Самарқанд ўртасидаги тоғлар қалин ўрмонлар билан қопланган бўлган. Бу ўрмонлар арчазорлардан иборат бўлганлиги эҳтимол. Ҳозирги Ургут райони қадимда ўрмонларга бой мамлакат бўлган, унда Искандар Зулқарнай ов қилган ва ҳатто ўз қўли билан йўлбарс ўлдирган. Кейинчалик илк ўрта асрларда бу ерда металл эритиш учун арча кўмири ёқа бошлаганлар ва бу билан жуда жадал суратда ўрмонларни қириш даври бошланган.

Арчани ўйламай-нетмай кесавериш яқин-яқин вақтларгача ҳам давом этди. 1961 йилдаги маълумотларга қараганда, сўнгги 50—60 йил давомида бутун Ўрта Осиё республикаларидаги арча ўрмонларининг умумий майдони ўртача 26-30 процентга қисқарган.

Профессор М. Е. Массоннинг гувоҳлик беришича, ҳатто Қурама тоғ тизмасида яшовчи қадимги кишилар ҳам арча ўрмонларининг аҳамиятини яхши тушунганлар. У шундай деб ёзади: «Далон қишлоғида яшовчи кишилар қачонлардир ўлиб кетган қандайдир бир қурамалик кампирнинг каромат қилиб айтган сўзларини ўз хотираларида сақлаб келадилар. Кампир, агар ўрмон ҳаддан ташқари кўплаб кесиб юборилса, невара ва чеваралар сувга муҳтож бўлиб қоладилар, деб ҳамқишлоқларини ишонтирган. У қабиладошларини пистакўмир куйдиришга кўп ҳам берилиб кетмасликка даъват этган».

Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш зарурки, ўтган замонда яшаган кампирнинг каромат қилиб айтган сўзлари энди рўёбга чиқди. 1960 йилдан бошлаб арча дарахтларини кесиш маън этилди. Ҳозир Ўзбекистонда ва бошқа Ўрта Осиё республикаларида мавжуд арчазорларни кенгайтириш ва янги ёш арча ўрмонлари бунёд этиш юзасидан катта амалий ва илмий ишлар олиб борилмоқда.

Шуни ишонч билан айтиш мумкинки, келажакда тоғларимизда яна ям-яшил арчазорлар гуркираб яшнайди, ўлкамиз иқлими ниҳоятда мусаффо ва янада хуштабиат бўлиб қолади. Арчанинг кўп турларини ўрганган йирик мутахассис, академик В. Л. Комаров «Арчазорлардан бўлак бошқа ўрмони бўлмаган жойларда арча мазкур мамлакатнинг иқлими ва экинларига кучли таъсир кўрсатади», — деб ёзган эди.

Арча — ҳаёт дарахти. Уни эҳтиёт қилайлик!

«НАУКА И ЖИЗНЬ» журналидан.

ЖАМИЛА РАЖАБОВА Тошкент радио уйида фонотека бўлимини бошқариб келмоқда. Бу ерда овоз ёзиб олинган минглаб ленталар сақланади. Суратда: Ж. Ражабова иш устида.

Л. ГЛАУБЕРЗОН фотолари.

ҚАДИМИЁТ СИРЛАРИ

ПЕРУДАГИ ТОПИЛДИҚ

Перу мамлакатида бир вақтлар инк қабилалари яшаган жойда, Саксюаман қўрғони қазилмаларида яқинда кўплаб митти ҳайкалчалар топилди. Бу ҳайкалчалар узунлиги 7—9 миллиметрдан ошмайди, улар сони эса бир неча мингга боради. Уларнинг кўпчилиги одам ва ҳайвонларнинг ғоят аниқ тасвиридир.

Хўш, буларни кимлар шунчалик усталик билан ясаганлиги ҳозирча жумбоқ. Аммо, инк қабилалари маданияти билан шуғулланувчи мутахассислар, бу ҳайкалчаларни ясаш учун муайян техника даражасига эга бўлиш лозим, инклар эса бунга ақллари етмаган, деб айтишяпти.

Перу археология институти берган маълумотларига кўра, ҳайкалчалар эрамизнинг 1200 йилларида ясалган бўлиши эҳтимол.

ФУТБОЛ ВАТАНИ ҚАЕРДА?

Ҳозиргача ҳамма бу саволга футбол ватани — Англия, деб жавоб беради. Аммо баъзи бир инглиз олимлари, бизнинг оролга футбол ўйини четдан келиб, расм бўлган, дейишмоқда.

Улар фикрича, футбол қадимги румоликлардан инглизларга ўтган. Футболга ўхшаган ўйин номи «ҳарпастум» деб аталган. Унда иккала рақиб команда тўғри тўртбурчак майдоннинг икки томонида туриб, кичкина, аммо оғир тўпни дарвоза чизиғига олиб кириш учун курашган. Ўйиннинг қоидаси бўлмаган — ҳар қанақа йўл билан тўпни ўз нишонига киритган команда ғолиб ҳисобланган.

Аммо, ҳарпастумни футболнинг энг қадимги кўриниши, дейиш мумкинмикан? Аслида бу ўйиннинг «илдизлари» бундан ҳам чуқур бўлиб, у қадимги Эллада ерига бориб тақалади. Эллада ёзувчиси Антисфенни энг биринчи футбол шарҳчиси, деса бўлади. Негаки, у ёзган асарлар орасида шундай бир ўйин қоидалари таърифланганки, бундаги футбол терминлари ҳозиргисидан фарқ қилмайди.

Демак, футбол дастлаб қадимий Юнонистон, сўнг Румо орқали Британия оролига ўтган, деб ҳисоблаш мумкин.

ЎКТАМ ҒАФУРОВ салкам ўн йилдан бери Бўстонлиқ районидаги Қўшқўрғон колхозлараро шифохонасида ишлаб келмоқда. Суратда: Ў. Ғафуров бемор боланинг саломатлигини текшириб кўрмоқда.

И. ПОРТНОВ фотоси.

ФУТБОЛ

ЧАРМ ТЎП УСТАЛАРИ МАШҚ ҚИЛМОҚДА

Ўзбекистоннинг чарм тўп усталари янги мавсумга тайёргарликни бошлаб юбордилар. Ҳозир «Пахтакор» футболчилари Тошкент трактор заводининг спорт залида машғулотлар ўтказмоқдалар. Тренер Евгений Валицкий спортчиларни енгил атлетика машқлари билан шуғулланиб, жисмоний жиҳатдан чиниқишлари ва спорт формасига тезроқ киришлари устида қайғурмоқда.

— Республикамиздан «А» классида қатнашувчи бошқа беш коллектив учун ҳам қизғин тайёргарлик кунлари бошланди, — деди Ўзбекистон Футбол федерациясининг катта тренери Ботир Иброҳимов мухбиримиз билан суҳбатда.

«Политотдел» колхози футболчилари ўз базасида Ўзбекистонда хизмат кўрсатган тренер Чен Ир Сон раҳбарлигида машқлар ўтказмоқда. Командага собиқ ўйинчи Дмитрий Ан иккинчи тренер қилиб тайинланди.

Бу йил Сирдарё областидан «Янгиер» ва Сурхондарёдан Термизнинг «Автомобилист» командалари биринчи марта «А» классида қатнашадилар. Бу ёш коллективлар олдида қийин вазифа турибди. Улар жиддий синовдан ўтишлари керак. «Янгиер» футболчиларига СССРда хизмат кўрсатган тренер А. А. Келлер устоз бўлиб келди. Маълумки, бир вақтлар «Пахтакор» командасининг кучли олтиликдан жой олишида унинг хизмати катта бўлган. А. А. Келлерга Д. Шегай ва «Пахтакор»нинг собиқ капитани М. Шарипов ёрдамлашадилар. Термизнинг «Автомобилист» футболчилари ҳам собиқ пахтакорчи Виктор Тихонов раҳбарлигида мавсумга ҳозирлик кўрмоқдалар.

Фарғонанинг «Нефтяник» командаси (тренер А. Алов) Навоийнинг «Зарафшон» футболчилари (тренер Десятников) ҳам янги мавсумда янги марраларни кўзлаб иш бошладилар. Командаларни комплектлаш давом этмоқда.

С. МУСАЕВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

18.25 — Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.30 — «Ахборот» информацион программаси. 18.40 — «КПСС XXIV съезди шарафига». «Илғор коллективларнинг социалистик мажбуриятлари».

Ўзбек тилида: 19.00 — М. Ашрафий. «СЕВГИ ТУМОРИ» (Навоий номли Давлат Академик опера ва балет Катта театридан олиб кўрсатилади. Танаффус вақтларида «Ахборот» информацион программаси ва кинофильм). 21.40 — «ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИ» ЖУРНАЛИ-50 ЁШДА», 21.55 — «Икки ўртоқ хизматида» (Бадиий фильм).

23.30 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — Симфоник куйлардан концерт. 20.40 — «Карелия» (ҳужжатли фильм).

Рус тилида: 21.40 — Телевизион бадиий фильм.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 14/I да Севги тумори, 16/I да Аида.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 14/I да Бой ила хизматчи, 15/I да Алишер Навоий, 16/I да Ўлимдан кучли.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 14/I да Паранжи сирлари, 16/I да Бахт тўйи, 17/I да Менинг жаннатим, 18/I да Ёшликда берган кўнгил.

КИНО

Сўнгги ёдгорлик — САНЪАТ САРОЙИ «СПУТНИК», «ЧАЙКА», «МОСКВА» «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Сайха — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

У ёлғиз эмасди — «СПУТНИК», «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Анупама — НАВОИЙ НОМЛИ (ўзбек тилида, кундуз ва кечқурун).

Филателистнинг ўлими — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!

«ТАШКОМИССИОНТОРГ»

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ ГРАЖДАНЛАРДАН МЕБЕЛЬ, ПИАНИНО ВА РАДИОМОЛЛАРИНИ УЙДА БАҲОЛАБ БЕРИШ УЧУН

ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

АРИЗАЛАР: 33-04-76, 33-51-76, 33-74-12 телефон номерлари бўйича шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни эрталаб соат 8 дан кундуз 5 гача қабул қилинади.

Буюмни баҳоловчини уйга чақириш учун 1 сўм, ҳар бир баҳоланган буюм учун 15 тийин тўланади.

Заявкалар икки кун ичида бажарилади.

«ТАШКОМИССИОНТОРГ»НИНГ ҚЎШИМЧА ХИЗМАТЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИНГ!

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИЛАР:

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ «УЗСЕЛЬХОЗТЕХНИКА» БИРЛАШМАСИГА

(А. Тўқаев кўчаси, 2-уй, 2-қават, 29-хона)

қишлоқ хўжалик бўйича инженерлар ва техник-механиклар, автотранспорт бўйича инженерлар, ҳисобчи-кассир, контроль-ревизион бўлимига бошлиқ, ревизор-бухгалтер, бош бухгалтер, курьерлар, машинистка

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй, аҳолини ишга жойлаштириш ва информация қилиш бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

ШАҲАР ВЕТЕРИНАРИЯ-САНИТАРИЯ СТАНЦИЯСИГА

(Г. Лопатин кўчаси, 10-уй)

катта бухгалтер, бухгалтер-кассир, моддий бўлимга бухгалтер, ит тутувчилар (меҳнат ҳақи-ишбай), шофёр.

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй, аҳолини ишга жойлаштириш ва информация қилиш бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

№ А—1666. ИНДЕКС — 64697. Р — 04132